בלמ"ס

מלחמת התקומה

מענה ראש הממשלה
לשאלות מבקר המדינה

דצמבר 2025

תוכן עניינים

	הבהרות לתוכן המסמך	עמוד 3
1.	מדיניות ראש הממשלה מול הזירה הפלסטינית ותפיסת ה'הסדרה' מול רצועת עזה	עמוד 4
2.	מדיניות ראש הממשלה ביחס לסיכול בכירים ברצועת עזה	עמוד 14
3.	סוגיית ההגנה	עמוד 19
4.	ההערכה ביחס למצב ההרתעה מול חמאס	עמוד 23
5.	המידע שהוצג לראש הממשלה על יכולות ותוכניות חמאס; והמידע שלא הועבר לעיון ראש הממשלה ('חומת יריחו')	עמוד 32
6.	הימים שקדמו למתקפה	עמוד 40
7.	יום ה-7 באוקטובר 2023	עמוד 46
8.	סוגיית הכנסת הכספים לרצועת עזה	עמוד 49
9.	סוגיית הנגישות המודיעינית לרצועת עזה	עמוד 52
10.	סיכום	עמוד 54

הבהרות לתוכן המסמך

1. מסמך זה הוכן על ידי ראש הממשלה כמענה לשאלות של מבקר המדינה במסגרת דו"ח המבקר על אירועי ה-7 באוקטובר. רה"מ הציג את תוכנו למבקר המדינה וצוותו במהלך פגישה ממושכת של כ-4 שעות שהתקיימה בלשכת רה"מ ב-25 בדצמבר 2025 והשיב לשאלות שנשאל על ידם.
2. בסיום הפגישה סוכם כי רה"מ יכין את כל הנספחים הרלוונטיים ותיקבע פגישה נוספת לסיכום הנושא. ב-31 בדצמבר 2023, בתזמון יוצא דופן, שישה ימים בלבד לאחר פגישת ראש הממשלה עם המבקר, בג"צ נתן צו ביניים וצו על תנאי להקפאת עבודת מבקר המדינה על דוחות ביקורת הקשורים למחדלי ה-7 באוקטובר.
3. ראש הממשלה סבור שזכות הציבור לדעת את האמת על אירועי ה-7 באוקטובר ומה שקדם לו. הדבר מחייב את חשיפת תשובותיו למבקר לציבור הרחב, לרבות חלקים מרכזיים מדיונים וממסמכים ביטחוניים, שבפרסומם אין כל פגיעה בביטחון המדינה.
4. כל הציטוטים המובאים במסמך זה, אשר לקוחים מהסטנוגרמות (תמלילים) של דיונים ביטחוניים בראשות ראש הממשלה, אושרו לפרסום על ידי ראש הממשלה.
5. כל המסמכים הנוספים המוזכרים במסמך זה התקבלו דרך המזכירות הצבאית לראש הממשלה והציטוטים מתוכם הוצגו בועדת חוץ וביטחון ובקבינט המדיני ביטחוני ואושרו לפרסום על ידי ראש הממשלה.
6. החלקים המושחרים במסמך זה לא אושרו לפרסום על ידי ראש הממשלה והם יוצגו, יחד עם כלל הנספחים, ב'ועדת משנה למודיעין, שירותים חשאיים ושו"ן', של 'ועדת חוץ וביטחון' של הכנסת.
7. על מנת להקל על הקורא, כל ציטוט ממסמך או מדיון סומן בצבע כחול.

1. מדיניות ראש הממשלה מול הזירה הפלסטינית ותפיסת ה'הסדרה' מול רצועת עזה

שאלות מבקר המדינה

- **מה היו הדירקטיבות שלך כראש ממשלה לרצועת עזה בהיבטי הגנה, התקפה, הכלה ושקט ?**
- **מדיניות ההסדרה - מה היו השיקולים האסטרטגיים המרכזיים בקידום מדיניות ההסדרה מול רצ"ע ? מה היה ניהול הסיכונים בהסדרה ?**
- **אסטרטגיה - תאר את האסטרטגיה של מדינת ישראל כפי שאתה הובלת אותה כלפי רצ"ע ואיו"ש והקשר ביניהן**

מענה ראש הממשלה

1. **המונחים "הכלה" ו"שקט" מעולם לא נכללו בדירקטיבת ראש הממשלה.**
2. החלופה של כיבוש הרצועה נבחנה פעמים רבות ונשללה באופן גורף ע"י מערכת הביטחון מן הטעמים הבאים: **מדובר במהלך צבאי ארוך ועצים שיביא לנפגעים רבים, לא תהיה לכך לגיטימציה פנימית או בינ"ל ואין חלופה שלטונית.**
3. **במהלך מבצע 'צוק איתן' עלתה בקבינט סוגיית כיבוש הרצועה והייתה הסכמה פה אחד שלא להעלות את העניין להצבעה**. להלן ציטוטים מתוך דיון קבינט מ- 27.07.2014:

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: ... אנחנו נדון גם על כיבוש עזה וגם על צעדים מקדימים שיכולים להביא אותך לכיבוש עזה...

רצינו לדעת, ואתם כל הזמן רוצים לדבר, על כיבוש עזה... אז בוא נראה סוף סוף מה ...

שר התעשייה והמסחר, נ. בנט: לא, לא, **אני מעולם לא אמרתי "כיבוש עזה"...**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: יש פה שאלה והיא תגיע באמת ליעד שלנו, מה המטרה שלנו? האם המטרה שלנו היא להגיע בעצם לפירוז עזה בכוח, שזה הפירוז היחיד המובטח... לדעתי יש רק דרך אחת לקבל את זה ממנו עכשיו וזה לכבוש אותו...

סגן הרמטכ"ל, האלוף ג. אייזנקוט: **אני חושב שכיבוש עזה והעיר עזה היא בליבת היכולת של צה"ל. לא צריך להיות אסטרטג גדול כדי להבין שזאת תהיה שגיאה קשה** ... אני חושב שזאת תהיה שגיאה גם בהיבט הצבאי, גם ערכי, גם כלכלי...

הרמטכ"ל, רב אלוף ב. גנץ: ...**אני חושב שלכבוש את עזה זו תהיה שגיאה אסטרטגית ממעלה ראשונה. אני גם חושב שאף אחד פה לא רוצה את זה סביב השולחן הזה באמת ... אני חושב שזו תהיה שגיאה אסטרטגית ...** אני ממש לא חושב שאנחנו רוצים להתקרב לאזור החיוג הזה.

שר הביטחון, מ. (בוגי) יעלון: **הצבא מסוגל לכבוש את עזה ... זה פשוט מיותר כרגע**...

ראש השב"כ, י. כהן : ... **נשאלת השאלה האם אנחנו צריכים ללכת למהלך אחר ... ל"משהו האחר" קוראים מיטוט החמאס ... לא נכון לעשות את המהלך הזה ... אני חושב שלא ראוי לעשות את המהלך הזה ...** אני ממליץ לקבינט לא להכריז או להפסיק להכריז על כך שאין לנו עניין לכבוש או למוטט...

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: **זו גם הסיבה שלא רציתי לקיים את הדיון הזה עד עכשיו, אבל עכשיו הוא מחייב אותנו ... אלא אם כן יש כאן רוב לכבוש את עזה...**

שר הכלכלה והמסחר, נפתלי בנט: **אז אל תביא את זה להצבעה ואז הכל בסדר.**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: אני לא אביא את זה להצבעה.

שרת המשפטים, ציפי לבני: ...אני הייתי עושה את הניסיון. **יש כאן מישהו אחד שרוצה לכבוש את עזה היום ?**

שר הכלכלה והמסחר, נפתלי בנט: **לא**, אבל את לא רוצה –

שרת המשפטים, ציפי לבני: אני דווקא בעד השאלה הזו, הייתי רוצה לדעת...

אני חושבת שיהיה כאן פה אחד שאף אחד לא רוצה...

ר' השב"כ, יורם כהן: ... **אני מאד לא ממליץ לבצע שום מהלך קרקעי בעל משמעות...**

אנחנו נשלם מחירים גבוהים ולא בטוח שנשיג את ההישג הזה...

שר הכלכלה והמסחר, נ. בנט: ...**ציפי שאלה קודם אם אני בעד כיבוש עזה. בתחילה הייתי נגד, אני ממשיך להיות נגד, אני נגד כיבוש עזה, אני רק לא אגיד את זה בחוץ** כמו כולם.

...אני לא שש אליי קרב. אני נגד "חנית", נגד כיבוש ...

שר החוץ, א. ליברמן: ...אם אתה שואל אותי **עמדתי היא שלא צריך לקבל כרגע שום החלטה.** יש כרגע הזדמנות לחכות ולראות מי ימצמץ, אם חמאס ימצמץ----...

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: אוקי. איווט, בקיצור ההצעה שלך היא לא להחליט ולהמתין?...

אני רוצה לשאול אותך האם ברגע זה יש פה מישהו שמציע את כיבוש עזה או מבצע קרקעי נרחב? אני שואל את זה.

שר החוץ, א. ליברמן: דבר כזה לא קיים.

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: אני רוצה לשמוע.

שר החוץ, א. ליברמן: אני לא מציע לא כיבוש ולא כניסה קרקעית...

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הקבינט מיום 27.07.2014)

4. לאור ההתנגדות הגורפת לכיבוש, **בפועל מדיניות ראש הממשלה היתה לפגוע קשות בחמאס – 'גיזום דשא' מתמשך. הדבר בא לידי ביטוי כבר בסיום מבצע 'צוק איתן', עם יציאת צה"ל, בהשמדת מנהרות ובכתישה אווירית של חמאס, שוויתר על כל דרישותיו.**

5. **גם בספטמבר 2016 עלתה בדיוני הקבינט שאלת החלופות למדיניות מול רצועת עזה וגם אז לא היה ולו גורם אחד שתמך בכיבוש מלא של הרצועה**. להלן מתוך הערכת מצב עזה מ-11.09.2016:

מ"מ ראש המל"ל: ... הדירקטיבה שקבע הקבינט בישיבתו האחרונה במאי: דחיית הסבב הבא בשנתיים... האפשרות הראשונה היא פעולה מוגבלת... עם הסדרה כלשהי בסיום. האפשרות השנייה היא אפשרות של הכרעת הזרוע הצבאית... **האפשרות השלישית היא הכרעה שתוביל למיטוט שלטון החמאס... ההמלצה שלנו היא להישאר בדירקטיבה... לא להגיע למהלך צבאי... מכיוון שצה"ל הציג מצב שבו יש מנהרות חוצות ויש אפשרות שאנחנו נופתע אסטרטגית...** ואנחנו חושבים במל"ל שדפ"א שאומרת שאפשר להכריע את הזרוע הצבאית... אנחנו לא השתכנענו שהדפ"א הזו מחזיקה מים...

ר' החטיבה האסטרטגית באג"ת: ...**אנחנו לא חושבים שקיימת חלופה בטווח המיידי לממשל או לשלטון חמאס**, ולפיכך זו חזרה לממשל צבאי לזמן מסוים, על כל האחריות שבכך. **אין כשירות כזו כיום...** זהו פרויקט לאומי רחב היקף... עלויות גבוהות מאוד...

שר הביטחון, א. ליברמן: **...אתם מדברים כל הזמן על אופציה שלא קיימת. אני לא מכיר אחד שתומך באופציה הזו, היא לא קיימת, אף אחד לא מציע את זה. אני לא מכיר אחד במדינת ישראל שרוצה לחזור לממשל צבאי ברצועת עזה... אין טעם לדבר על דברים שהם לא רלוונטים... אנחנו לא לוקחים שום אחריות!**

...

ר' השב"כ, נדב ארגמן: ...הייתי בשלב הראשון הולך לתכנית שהתכלית שלה היא החלשת החמאס ועל ציר הזמן אולי החלפת החמאס...

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: ... **כרגע אני רוצה למנוע את היכולת שלו לחדור ליישובים, את כל התכנית שלו. אנחנו רואים את התכנית שלו מול העיניים שלנו...**

ר' השב"כ, נדב ארגמן: ... **נכון לרגע זה לחמאס אין אינטרס לצאת למערכה... חמאס ללא יכולת חדירה בתווך מנהרתי זה חמאס שונה לחלוטין. היכולת של חמאס לייצר היום הפתעה משמעותית היא אך ורק בתווך התת קרקעי... ללא מנהרות תת קרקעיות לחמאס אין יכולת אמיתית לייצר איום על מדינת ישראל...**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: **... יש לו עוד דבר אחד... הם יכולים לקחת מיליון איש ולדחוף אותם לגדרות. גם זה יכול להיות... זה למעשה מה שיש להם... אז או שהם חודרים מתחת לקרקע או שהם שולחים את ההמונים לנהור מעל הקרקע...**

מ"מ ראש המל"ל: **יש את הקיר הסלארי ויש מכשול עילי.**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: **גם** [redacted] [הכוונה למכשול העילי – ב.נ] **לא שווה כלום אם באים בעשרות אלפים...**

ר' השב"כ, נדב ארגמן: ... לגבי החלופות לתקיפה. **קודם כל אני לא מאמין בלמחוק את החמאס, זה סיפור שלא מתכנס...**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: **אם הרגתי את סנואר ואת צ'יף ואת כל המח"טים, את כל החבורה הזאת, אז חמאס מתמוטט?...**

ר' השב"כ, נדב ארגמן: **לא... החמאס לא מתמוטט** אבל זה חמאס בסדר גודל אחר...

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: **אוקיי אז תהרוג אותם.**

ר' השב"כ, נדב ארגמן: אנחנו יכולים לעשות את זה רק במכת פתע...

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: נדב **זו לא אמירה מן השפה אל החוץ, אני מתכוון לכך, בוא נהרוג אותם אם אנחנו נאלצים... מה עם סנואר?**

ר' השב"כ, נדב ארגמן: ... אם יש לנו שבוע אז אנחנו נמצא גם את יחיא סנואר...

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: ברור שהתיעדוף הוא על שני החבר'ה האלו...

אם אין לך שום סימן מעיד אחר אתה אומר "אל תעשה"? זה מה שאתם אומרים.

ראש אמ"ן: ... **אירוע שבו חמאס רוצה לפתוח במלחמה ולא נראה אותו נראה לי מאוד לא סביר...** המסקנה מזה היא שצריך להיות מוכנים בצורה מאוד טובה, **אבל אני לא חושב שנכון ליזום...**

ראש אבט"מ: ... **אני גם לא חושב שאפשר למוטט את הזרוע הצבאית**. החמאס יישאר ואתה תישאר שם עם מדמנה ענקית**... מלחמה יזומה היום היא לא נחוצה**. **אם תשלול מהם את המנהרות... אתה לקחת להם את הקלף העיקרי...** אני מציע שהמצב הנוכחי ככל שניתן – לכתר, להחליש – יימשך...

הרמטכ"ל, גדי אייזנקוט: ...**יש לנו עדיפות מוחצת על חמאס, כך שאני מציע לא להבהיל את עצמנו**... **למדינת ישראל יש מערכת מודיעין מפוארת. הציפייה מאמ"ן והציפייה משב"כ היא לספק התרעה... הסד"כ שיש בשישים קילומטר הוא פי שלוש ממה שיש ברמת הגולן על מאה ושלושים קילומטר...** הקיר הסלארי הוא אתגר גדול ואין פתרון אחר... זה פרוייקט של שנתיים...

מכאן על מה ההישג הנדרש בקצה, **האם ההישג הוא מיטוט שלטון החמאס? אני חושב שבכל דרך לא נכון למוטט שלטון... שורה תחתונה: מדיניות הפעלת הכוח שלנו היא מדיניות נכונה...**

שר הביטחון, א. ליברמן: ... מה אנחנו רוצים להשיג מול רצועת עזה... **אנחנו חייבים למנוע מהם יכולת של הפתעה... הם בונים בדיוק על היכולת הזאת... לפרוץ קדימה... ולכבוש את אחד הישובים... ברגע שהם מבינים שאתה הגעת למצב שסגרת את הקיר הסלארי... שביטלת להם את היתרון העיקרי, את המנהור... ברגע שהם יראו שזה ממש אמיתי ושזה אפקטיבי ושאנחנו מגלים מנהרה אחרי מנהרה ברור לי מעל ומעבר לכל ספק שהם לא יעברו על זה בשקט...**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: אני רוצה לשאול אותך שאלה מעשית... אני רוצה להבין האם אתה אומר שעד סוף 2017 בדרך זו אחרת אנחנו ניכנס לקרב... זה מה שאתה אומר?

...

שר הביטחון, א. ליברמן: ... **ברגע שהם יבינו שאנחנו מנטרלים להם את המנהור באותו רגע אנחנו במערכה.**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: ...**אנחנו צריכים לקבל את זה כהנחה...** נגיד להם אין מצב שאנחנו ננטרל לכם את המנהרות תוך כדי שאתם תבואו ואנחנו ניתן לכם להכות בנו... צריך להעביר להם את המסר הזה... **אתם צריכים להיות בנויים לפ' + 14...** [הכוונה למוכנות מבצעית לפעולה תוך 14 יום – ב.נ] **הדבר המרכזי שצריך להיות... אנחנו רוצים להרוג אותם, אז תהיו ערוכים לזה...**

אנחנו רוצים להרוויח את השנה הקרובה, את 2017... מודיעין... הסלארי... מסר הרתעה קטלני... תגובות עוצמתיות...

אם הם יראו שאנחנו מתחילים לסגור על המנהרות, אם אנחנו נעביר להם גם בתגובות וגם במסרים... **לדעתי אנחנו נמנע מהם לרוץ... אבל אם יתברר שאנחנו טעינו אז תהיו ערוכים להוריד להם את הראש בהתרעה של שעות...**

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הערכת מצב עזה מיום 11.09.2016)

6. בדיון הנ"ל ראש הממשלה נתניהו ושר הביטחון ליברמן הזהירו מפני סכנת פלישה עילית, שגורמי הביטחון קבעו כי היא בלתי סבירה. שלושה חודשים לאחר הדיון, ביום 21.12.2016, שיגר ליברמן מכתב למערכת הביטחון בו חזר על הדברים. **לאחר פרוץ מלחמת התקומה, הדליף ליברמן את מכתבו לתקשורת בטענה כביכול כי הוא היחיד שהתריע מפני סכנה זו.**

דירקטיבת ראש הממשלה בעקבות ההתנגדות הגורפת לכיבוש

7. לאור ההתנגדות הגורפת לכיבוש, גובשה מדיניות שתכליתה 'גיזום' מתמיד של 'הדשא' בפעולות עצימות ובמבצעים מתמשכים – עמוד ענן; צוק איתן; חגורה שחורה; שומר החומות; ומגן וחץ. בנוסף, **נעשו פעולות למניעת התעצמות ומניעת בניית תשתיות תעבורה ברצועה**, כגון נמל ימי או שדה תעופה, דרכם יוכלו ארגוני הטרור להבריח אמל"ח.
8. **תחת מדיניות זו, בלט פער בין ראש הממשלה למערכת הביטחון ביחס לשאלה מהו הבסיס העיקרי לריסון חמאס**: ראש הממשלה שם את הדגש על הרתעה והחלשה, כולל באמצעות עריפת הנהגת האויב, בעוד שמערכת **הביטחון שמה את הדגש על הגעה להבנות עם חמאס** הכוללות הטבות אזרחיות להגדלת הכדאיות בשמירה על השקט.
9. **ביטוי לפער זה ניתן בדיון שקיים ראש הממשלה לאחר מבצע 'שומר החומות', ביום 24.05.2021**. להלן מתוך הדיון:

ראש המל"ל, מאיר בן שבת: ...יש שתי חלופות אב, החלופה הראשונה כרוכה במיטוט החמאס ואז אתה שואל את עצמך מה יהיה במקום... החלופה השנייה היא ייצוב ותחזוקה של הרצועה תחת שלטון חמאס... אבל מרוסן ומרסן...

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: יש לך יעד ביניים... **במקום הכיבוש אתה יכול להגדיר שהמכות האלה שאתה נותן הן מכות שלטוניות, קרי אתה גודם את שכבת הפיקוד, לא רק את שני הלצים האלה [סנואר וצ'יף – ב.נ] אלא שאתה בעצם מרכז מאמץ אדיר להיות מסוגל לגזום כל פעם שכבת הנהגה גדולה כדי לייצר הרתעה הרבה יותר חזקה**. זאת אומרת, **לא רק בזמן מבצע** לתפוס את צ'יף או סנואר... **לגזום את כל שדרת המנהיגות ברמת הרתעה שהיא הרבה יותר עוצמתית** והרבה יותר זולה.

ראש המל"ל, מאיר בן שבת: לכבוש או לייצב.

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: לא, או שתיתן מכות ותרתיע לאיזה שהיא תקופה. **אני אומר שההרתעה יכולה להיות הרתעה על ידי עריפה רבתית, לא עריפה קטנה** ולא רק של אחד, אלא עריפה רבתית...

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: [בסיכום הדיון] ...**אפשרות אחת היא החיסול של סנואר בעדיפות ראשונה, של צ'יף בעדיפות שניה... אם הייתי יכול לחסל את אחד משני אלה, הייתי הולך על זה, כי אני חושב שזה קונה לנו גם הרתעה בצפון** מול החצוף הזה [נצראללה – ב.נ], שילמד לא להתחצף. **הוא יפחד גם כן...**

הרמטכ"ל, אביב כוכבי: ...אני אמרתי קודם ואני חוזר על עמדתי – **אם אנחנו הולכים על סנואר, בסבירות גבוהה זה עוד הרבה מאוד ימים, אני מתנגד לזה בתוקף...**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: אני יודע, אני מבין את זה.

הרמטכ"ל, אביב כוכבי: ...גם לי יש אחריות... **אני ממש מתנגד לזה...**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: ... אתה יכול להתנגד לזה וזה לגיטימי... אם יש לך התנגדות זה בסדר... **מה שאני אומר לך גם לגיטימי ולדעתי גובר. אני חושב שזה לעולם לא משנה לי... כי ההישג ההרתעתי הוא ענק... אני חושב שלא נשיג הרתעה בלי שנהרוג את ההנהגה... ואנחנו נכנס בסוף לאותו דבר ותקבל סבבים אחרים...**

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של התייעצות ביטחונית בנושא עזה מיום 24.05.2021)

10. המחשה לתפיסת מערכת הביטחון את החלופות למדיניות מול הרצועה ניתן לראות **במסמך ניתוח רחב, שהופץ על ידי השב"כ באוקטובר 2022 המציג את החלופות השונות למדיניות מול הרצועה**. המסמך הציג **ארבע חלופות למדיניות והמלצות**:

א. **חלופת ההכרעה**

ההמלצה: חלופה "לא ריאלית".

ב. **חלופת ההתשה והחרפת הלחץ הכלכלי** על חמאס.

ההמלצה: חלופה "לא כדאית".

ג. **חלופת הבלימה - הקלת הלחץ הכלכלי על חמאס.**

ההמלצה: החלופה המומלצת.

ד. **חלופת ההכלה** - עיגון הבנות לטווח ארוך באמצעות הסכם.

לא ניתנה המלצה.

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך נייר שב"כ מיום 27.10.2022, - נספח א')

11. **ארבעה ימים לפני מתקפת ה-7 באוקטובר**, הפיץ אמ"ן מסמך המסכם תובנות ביחס להערכה השנתית לשנת 2023. **במסמך נקבע בלשון זו:**

"השאיפה המרכזית ברצ"ע היא שמירה על הסטאטוס קוו של משטר הביטחון... משטר זה ימשיך להתקיים רק באמצעות מתן תמורות כלכליות-אזרחיות, והרתעה לבדה לא מספקת... נדרש להזין את משטר הביטחון בתמורות עיתיות ולא 'חד פעמיות'... ".

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום אמ"ן מיום 03.10.2023 - נספח ב')

12. **גם ביחס ליהודה ושומרון, מדיניות ראש הממשלה התבססה על פגיעה מתמשכת בטרור. ראש הממשלה אינו רואה הבדל בין חמאס לרש"פ בכל הנוגע למטרת העל של שתיהן, השוללת את זכות קיומה של מדינת ישראל.** ראש הממשלה התמיד בניהול המאבק במקביל, הן מול הטרור ביהו"ש והן מול הטרור בעזה.

13. **לאחר מבצע 'שומר החומות' בלטה סוגיית הכוונת הפח"ע ביהודה ושומרון ובישראל על ידי חמאס מעזה. ראש הממשלה שם את הדגש בנקיטת צעדי ענישה והרתעה מול חמאס-**עזה, כולל באמצעות סיכול בכירים, **בעוד מערכת הביטחון שמה את הדגש על שימוש באיומים ובסנקציות אזרחיות.**

14. להלן מתוך פגישת עבודה בין ראש הממשלה לר' השב"כ, רונן בר, מיום 31.07.2023:

...

ראש השב"כ, רונן בר: ... עשיתי לך פה השוואה על היקף ההתרעות [ביהודה ושומרון – ב.נ]... זה בשנת 2021 וזה עכשיו... בכל יום נתון בממוצע אנחנו עוסקים [redacted] התרעות... **ניתן לראות את העלייה באכוונות הבין אזוריות, רובן מעזה...**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: צריך לתת להם על הראש. **תהרגו שם מישהו.**

ראש השב"כ, רונן בר: סיכמתי עם הרמטכ"ל ושהב"ט שאנחנו מעבירים להם בציר החשאי כנראה השבוע **מסר לסנואר שאנחנו מתחילים לשחק בפועלים** בקרוב. אחר כך יהיה הפועלים ואנחנו מכינים מבצע בחתימה נמוכה.

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: צריך להרוג שם מישהו.

ראש השב"כ, רונן בר: אנחנו מכינים את זה. אבל אתה צריך להיות ערוך לסבב לחימה. בשביל זה צריך להיערך לסבב לחימה.

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: אז נגיע.

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של פ"ע ר' שב"כ מיום 31.07.2023)

2. מדיניות ראש הממשלה ביחס לסיכול בכירים ברצועת עזה

שאלת מבקר המדינה

- **עריפה - תאר את ההתפתחות לאורך השנים בקבלת ההחלטות לגבי חיסול בכירי החמאס ברצ"ע, ואת השיקולים שהובילו אותך בהחלטות אלו.**

מענה ראש הממשלה

1. **ראש הממשלה צידד מאז ומתמיד בסיכולים ממוקדים ככלי הרתעה אפקטיבי**. להלן סיכולים ממוקדים שבוצעו תחת הנחייתו ואישורו של ראש הממשלה ברצועת עזה:

א. **חיסול ראש הזרוע הצבאית של חמאס, אחמד ג'עברי, בנובמבר 2012,** במהלך שפתח את מבצע 'עמוד ענן'.

ב. **חיסול סדרת בכירי חמאס במסגרת מבצע 'צוק איתן', באוגוסט 2014:** מח"ט רפיח בחמאס ראאד אל עטאר, מפקד מרחב הדרום בחמאס מחמד אבו שמאלה, בכיר ההברחות והמערך הלוגיסטי בחמאס מחמד ברהום.

ג. חיסול בכיר בזרוע הצבאית של חמאס ואחראי על הכוונות פח"ע, מאזן פקהאא', במרץ 2017.

ד. חיסול בכיר בזרוע הצבאית של חמאס, נור ברכה, בנובמבר 2018.

ה. **חיסול מפקד החטיבה הצפונית של גא"פ בעזה, בהאא' אבו אלעטא, בנובמבר 2019,** במהלך שפתח את מבצע 'חגורה שחורה'.

ו. ניסיון חיסול של בכיר גא"פ בסוריה אכרם עג'ורי בנובמבר 2019.

ז. **חיסול סדרת בכירי חמאס במבצע 'שומר החומות' במאי 2021** - מח"ט עזה באסם עיסא, ראש מערך המו"פ ג'מאל זביידה, ראש מערך המודיעין הטכנולוגי סאמי רצ'ואן ועוד.

ח. **ניסיון חיסול צ'יף במאי 2021 במסגרת מבצע 'שומר החומות'.**

ט. חיסול פעילים בתשתית חמאס ביהו"ש במחצית הראשונה של שנת 2023.

י. חיסול צמרת גא"פ במסגרת מבצע 'מגן וחץ' במאי 2023.

2. בימיו האחרונים של מבצע 'שומר החומות', כאשר ראשי מערכת הביטחון המליצו לסיים את המבצע ולגבש הבנות עם חמאס, **התעקש ראש הממשלה להמשיך את המערכה מספר יממות לפחות במאמץ נוסף לסכל את ראש הזרוע הצבאית, מחמד צ'יף. ראשי מערכת הביטחון התנגדו להארכת המערכה וחלקם אף טענו שצ'יף אינו יעד סיכול ערכי.**
3. ראש הממשלה עמד על כך שהמערכה תתארך **ואכן בוצע ניסיון סיכול של מחמד צ'יף** בתאריך ב-20 במאי, שלא צלח.
4. להלן מתוך חיתוך מצב 'שומר החומות' בראשות ראש הממשלה מיום 18.05.2021:

...

[ר' השב"כ נדב ארגמן מציג את סטטוס המוכנות לסיכול מחמד צ'יף – ב.נ]

...

ראש הממשלה בנימין נתניהו: [פונה לר' השב"כ – ב.נ]:... **אתה רואה שאנחנו עושים את זה** [סיכול צ'יף – ב.נ] **אחרי הפסקת אש?**

...

הרמטכ"ל אביב כוכבי: ... **זו תהיה שגיאה ללכת על צ'יף ואז להישאר עם סנואר... אני ממש מתנגד לזה... בעיני זו תהיה שגיאה חמורה.**

ראש הממשלה בנימין נתניהו: זו לא תהיה שגיאה חמורה להוריד את צ'יף עכשיו.

הרמטכ"ל אביב כוכבי: ... **צ'יף הפך להיות חייל נטו... זה הכל...**

ראש הממשלה בנימין נתניהו: ... **צריך לתת לנדב** [ר' השב"כ – ב.נ] **לפחות את היממה הקרובה כדי לנסות לממש...**

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של חיתוך מצב 'שומר החומות' מיום 18.05.2021)

5. להלן מתוך חיתוך מצב 'שומר החומות' **שהתקיים ביום שלמחרת**, ב- 19.05.2021:

ראש הממשלה בנימין נתניהו: קודם כל השיחה שלי [עם הנשיא ביידן – ב.נ]... **אמרתי לו שאנחנו זקוקים לעוד 48 שעות** [לפני הפסקת אש – ב.נ] **כדי למצות אפשרות של חיסול המחולל שמפקד על הכוחות...** אמרתי לו שאני חושב שזה משנה את פני המערכה... הוא אמר שזה קשה, שיש לו לחצים...

ראש הממשלה בנימין נתניהו: [לר' השב"כ – ב.נ]: ...**יש לך את מחר ואת מחרתיים.**

ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון, בני גנץ:... זה דבר חדש, **לא על זה דיברנו !**

ראש הממשלה בנימין נתניהו: חד משמעית אמרתי שאני רוצה –

ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון, בני גנץ: חד משמעית לא דיברנו על זה.

ראש הממשלה בנימין נתניהו: אני אמרתי שאני אחלץ מביידן, ואתם רואים שחילצתי ממנו... **עכשיו אני שואל האם צ'יף שווה לנו את היום הנוסף הזה? התשובה היא חד משמעית כן. בעיני אין שאלה בכלל...**

ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון, בני גנץ: אתה אומר שהגאנט הזה יכול למשוך לתוך יום שישי? זה מה שאתה אומר ? ...

ראש הממשלה בנימין נתניהו: נכון מאד. בדיוק.

ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון, בני גנץ: אז **אני אומר שאנחנו צריכים לעצור את המערכה. היינו צריכים לעצור ואנחנו נגררים ונגררים ונגררים.**

...

ראש הממשלה בנימין נתניהו: אני אשיב לזה... ואני חושב שאני מדבר בהגיון צרוף... על מחיר המערכה הזו ועל הרתעת המערכה הבאה... המסקנה היא פשוטה – אם אתה חושב שצ'יף הוא יעד ערכי, ובעיני הוא סופר ערכי שנותן לנו הרתעה ארוכת שנים, גם אם זה יעלה באיזו שהיא אסקלציה זמנית...

ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון, בני גנץ: אני לא חושב כך...

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של חיתוך מצב 'שומר החומות' מיום 19.05.2021)

6. כאמור, לאחר שראש הממשלה עמד על כך שהמערכה תתארך, **בוצע ניסיון סיכול של מחמד צ'יף** בתאריך ב-20 במאי, שלא צלח.

7. **בשנת 2023 הנחה ראש הממשלה לקדם את סיכול הנהגת חמאס**:

א. **ראש הממשלה הורה לראש השב"כ ב-8 בינואר 2023 לקדם את סיכול מפקד הזרוע הצבאית של חמאס ביהודה ושומרון, צאלח אלעארורי** (ששהה בלבנון), ואולם ר' השב"כ ענה:

"זה לקחת את השב"כ למקום מורכב, אני לא חושב שזה נכון".

(ציטוט שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של פ"ע ר' שב"כ מיום 08.01.2023)

ב. בדיון שהתקיים בראשות ר' השב"כ בתאריך 5 באפריל 2023 **המליץ ר' השב"כ כי**

"לאור משמעויות של מימוש "לוח הכפל" (סיכול סנואר וצ'יף) והעובדה שאיננו רוצים להיגרר לסבב, עלינו למצוא יעד... מתחת לרף ההסלמה".

(ציטוט שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום דיון בראשות ראש השב"כ תחת הכותרת "מגל וסהר" מיום 05.04.2023 - נספח ג')

ג. **בדיון הערכת מצב ב-2 במאי 2023, בעקבות שיגור רקטות ע"י גא"פ לישראל, המליצו ראשי מערכת הביטחון להגיב נגד מטרות גא"פ בלבד. ראש הממשלה הורה על תגובה עוצמתית שתעביר מסר הרתעתי לאזור כולו, ושאל את הנוכחים האם קיימת מוכנות לסיכול צמרת חמאס.** סגן ר' השב"כ ור' אמ"ן ענו כי אין כעת מוכנות כזו.

(מידע שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הערכת מצב "מגן וחץ" מיום 02.05.2023)

ד. **בפגישת עבודה שקיים ראש הממשלה עם ר' השב"כ ב-31 ביולי 2023 הורה ראש הממשלה להיערך מיידית לסיכול בכיר בחמאס בעזה** כמסר אזהרה למול הכוונות הפח"ע. בתגובה ציין ר' השב"כ כי סיכם עם הרמטכ"ל ושהב"ט להסתפק כעת במסר לסנואר המאיים בקיצוץ הפועלים. **ראש הממשלה בתגובה שב וחרץ כי "צריך לחסל שם מישהו"** גם במחיר הסלמה.

(מידע שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של פ"ע ר' שב"כ מיום 31.07.2023)

8. **לאורך שנת 2023 ראשי מערכת הביטחון לא הציגו בשלות מבצעית לסיכול צמרת חמאס בעזה.** עם זאת, **ראש הממשלה שב והנחה להיערך לכך, גם ימים ספורים לפני הפשיטה שביצע חמאס ב-07.10.23.** להלן מתוך דברי הסיכום של ראש הממשלה בדיון הערכת מצב מיום 01.10.2023, **שישה ימים לפני פשיטת חמאס**:

ראש הממשלה בנימין נתניהו: בעזה, חד משמעית, האקורדיון הזה של ענישה וגמול ושיח אזרחי מקובל. אני חושב שכדאי לעשות אותו ולהכניס את ההכוונה פנימה לתוך הדיון, **אבל להיות ערוכים גם שם לסיכול של אחד או סיכול של עריפה...** זה הרצון בעזה, להגיע לאיזה שהוא סדר של הורדה של הדברים, קשירת ההכוונה, **אבל אם נידרש, אז פעולה גם לגבי ראש וגם לגבי ראשים**, לגבי מטה גדה, ואם צריך יותר מזה...

(ציטוט שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הערכת מצב בראשות ראש הממשלה מיום 01.10.2023)

3. סוגיית ההגנה

שאלת מבקר המדינה

- **האם כראש ממשלה אישרת את תפיסת ההגנה בגבולות של צה"ל בכלל הזירות ?**

מענה ראש הממשלה

1. ראש הממשלה מתווה את מדיניות ההגנה ביחס לאיומים המוצגים בפניו. **מול איום המנהרות החודרות, שהוצג כאיום המרכזי מעזה, התעקש ראש הממשלה על הקמת המכשול התת קרקעי** סביב רצועת עזה (הקיר הסלארי), **שעד היום לא נפרץ.**
2. **ראש הממשלה אף זכה על כך לתשבחות משר הביטחון לשעבר, גנץ, בטקס חניכת סיום הקמת המכשול בדצמבר 2021.** בטקס הודה גנץ לראש הממשלה נתניהו - **"שהכיר בחשיבות הפרויקט - לא רק בפן המבצעי אלא גם עבור החוסן הלאומי. מגיע לו קרדיט רב על מהלך אסטרטגי מהמעלה הראשונה".**
3. **ביחס למכשול העילי ברצועה, מערכת הביטחון הציגה אותו לראש הממשלה כאפקטיבי מול פשיטה קרקעית.**
4. **ב-7 באוקטובר 2021, שנתיים בדיוק לפני הפשיטה, הפיצה אוגדת עזה מסמך שכותרתו: "קיר הברזל - תפיסת ההגנה בשגרה ברצועת עזה". להלן מתוך המסמך:**

קרקע - לאורך השנים האחרונות השתנה ושופר המכשול ההגנתי בגבול רצועת עזה באופן משמעותי:

א. יכולת האחיזה המודיעינית ומתן התרעה לפיגוע השתפרה משמעותית.

ב. יכולות האיסוף [redacted] חיזקו משמעותית את יכולותינו לזהות אויב מתקרב.

ג. הגדר [redacted] המוכיחה אמינות גבוהה משמשת קו הגנה נוסף מפני נסיון חדירה עילית.

ד. הקמת מערכת מכשול תת קרקעי המשלבת טכנולוגיה מגוונת ומכשול פיזי, מייצרת קושי גדול לאויב לחדור מעבר לקו 'שעון החול' לשטחנו.

ה. הקמת גדר 'שעון חול', שהינה גם מכשול מאסיבי וקשה ביותר למעבר וגם גדר [redacted], מוסיפה נדבך חסימה פיזי כמוהו לא היה עדיין בגבול רצועת עזה ומקשה על האויב לעבור בשגרה בחירום.

[redacted]

במשך למעלה מ-4 שנים לא חדר אף מסתנן את גבול רצועת עזה מבלי שהמערכת תתריע על כך!

...

יכולות האויב:

...

3. איום הפשיטה כלפי יישובים ישראליים ומחנות צבא מוגדר כדפ"א מסוכנת.

היות ודפ"א זו פחות סבירה, נובע מיכולת נמוכה של הארגונים הקטנים ומבחירה מודעת של ארגוני החמאס וגא"פ, שלא לבחור בדרך פעולה כזו כעניין שבשגרה...

5. המכשול המשמעותי שהוקם והאתגר שהוא מציב בפני ניסיונות חדירה לישראל, אף מקשים עוד יותר על מימוש דפ"א הפשיטה בשגרה ומורידים את סבירותה...

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך "קיר הברזל" שהופץ ביום 07.10.2021 - נספח ד')

6. להלן מתוך דיון הקבינט על בניית המכשול התת קרקעי מ-10.03.2016:

שר האנרגיה והתשתיות, שטייניץ: ...אנחנו מאוד מאוד ממוקדים בשנים האחרונות בסכנת המנהרות... אנחנו מתעלמים מסכנה הרבה יותר גדולה... **אנחנו לא מתמקדים באפשרות שהיא קיימת בהחלט, של התפרצות על פני הקרקע לתוך שטחנו... התפרצות כזאת היא אפשרית באמצעים קלים יחסית** והיא יכולה להיות אפילו בהיקפים רחבים יותר... **על פני השטח אין חומה שמונעת את הדבר הזה.**

הרמטכ"ל, גדי אייזנקוט: **אבל יש.**

שר האנרגיה והתשתיות, שטייניץ: ... התפרצות כזאת על פני השטח היא אפשרית, מה התרופה לזה? ... גם **הגדר העילית הזאת להערכתי היא לא תהיה בעוצמה שאי אפשר יהיה לנפץ אותה** באמצעות משאיות כבדות או באמצעות כמות גדולה של חומרי נפץ ולנפץ אותה בכמה מוקדים סימולטניים.

שר הבטחון, יעלון: ... **יש טנקים סביב העוטף, יש כוחות, יש תשתיות, יש הכול. והולכים להקים "שעון חול"...** בגלל שמעל האדמה אנחנו מגלים אותם.

...

הרמטכ"ל, גדי אייזנקוט: **אז שתדע שיש חומת ברזל של שמונה מטרים**, אתם ראיתם אותה. זה לא חומה מבלוקים אלא חומת ברזל שלא מאפשרת ירי נ"ט דרכה, שמקשה מאוד על ירי מאחר והצפיפות והיקף הברזל הוא גדול מאוד. **הוא עמיד לא פחות מחומה...** יש פתרון שהוא גם גדר [redacted], גם גדר "שעון חול" כשזו **חומת ברזל של שמונה מטרים שקשה מאוד לחדור אותה וקשה מאוד לעבור אותה.** יש [redacted] יש איסוף יש כוחות... **לכן נכון לנהל סיכונים ולא לשים מיליארדים כדי לבנות שם חומה... אני חושב שהמענה שניתן לאורך שנים הוא מענה טוב...**

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הקבינט מיום 10.03.2016)

7. כפי שהומחש, מערכת הביטחון בהירה לראש הממשלה כי המכשול העילי הקיים בעזה, בשילוב פריסת הכוחות המרחביים, נותנים מענה מלא לאיום של פשיטה עילית.

8. **בדיון שקיים הרמטכ"ל חודש לפני ה-7 באוקטובר, בתאריך 7 בספטמבר 2023, נקבע במפורש כי לא נכון להשקיע עלויות נוספות בהגנה על גבול עזה.** וכלשון הסיכום:

"...**הרמטכ"ל הדגיש כי הסלמה למול רצ"ע עשויה לכלול תשומות, בדגש על עלויות הגנה, אשר לא נכון להשקיען בעת הנוכחית**".

(ציטוט שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום דיון בראשות הרמטכ"ל מיום 07.09.2023. - נספח ה')

9. שלושה ימים לאחר מכן, ב-10 בספטמבר 2023, קיים ראש הממשלה דיון היערכות לקראת חגי תשרי 2023, בו **הציג צה"ל כי חמאס עלול לעורר מחאות בגדר וציין כי צה"ל ערוך להגנה ולהתקפה** בכלל הזירות. בסיכום הדיון שהופץ נכתבה **<u>הנחייה ברורה של ראש הממשלה:</u>**

"**ראש הממשלה הנחה על המשך ההיערכות המבצעית בכלל גופי הביטחון** כפי שהוצגה – מאמץ מודיעיני, מאמצי תגבור כוחות, **מאמץ הגנה ומאמצי סיכול והתרעה מקדימים**".

(ציטוט שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום דיון בראשות ראש הממשלה מיום 10.09.2023. - נספח ו')

4. ההערכה ביחס למצב ההרתעה מול חמאס

שאלות מבקר המדינה

- **חמאס מורתע - מה עמד בבסיס התפיסה / ההערכה שחמאס מורתע ? האם אימצת הערכה זו ?**
- **האם הדירקטיבה שגרסה כי חמאס מורתע ומעוניין בשקט השפיעה על העיסוק בהגנת הגבול ברצ"ע ? האם דרשת לבצע בחינה עיתית בנוגע למידת מורתעות חמאס ?**
- **מדוע לדעתך קיבל החמאס החלטה על המתקפה בשבעה באוקטובר ?**

מענה ראש הממשלה

1. **האמירה ש"חמאס מורתע" לא הייתה "דירקטיבה" אלא ההערכה המודיעינית האחודה בה צידדו כלל גופי המודיעין בישראל, במסמכים, בדיונים ובפגישות עבודה עם ראש הממשלה ועם בכירי הדרג המדיני.**
2. **בחינה עיתית של מורתעות חמאס התקיימה למעשה בכל דיון שעסק בזירה הפלסטינית, כולל ימים ספורים לפני ה-7 באוקטובר 2023.**

העיסוק בסוגיית ההרתעה הישראלית בשנת 2023

1. במחצית הראשונה של שנת 2023, בצל המחלוקות הפנימיות בישראל, התחדדה ההבנה בדרג המדיני והביטחוני כי חלה שחיקה בהרתעה הישראלית. ראש הממשלה הציף סוגייה זו והורה לקדם פעולות לשיקום וחיזוק ההרתעה, כפי שיומחש להלן.
2. **על אף האמור, במהלך כל שנת 2023, ראשי מערכת הביטחון והמודיעין קבעו באופן אחוד ועקבי כי חמאס מורתעת ואינה מעוניינת בעימות עם ישראל.**

3. להלן **מתוך דיון קבינט מיום 12 בפברואר 2023**, שעסק במצב הביטחוני לקראת הרמדאן:

...

ראש אמ"ן: ... **עדיין סנואר דבק באסטרטגיה שלא להכניס את עזה לתוך המלחמה.**

... חמאס לא חושבת שעכשיו זה הזמן הנכון עבורה להיכנס למערכה מול ישראל.

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: ...יש לי קצת ניסיון... **היינו בכמה וכמה מקרים שבהם לחמאס לא היה שום אינטרס למערכה איתנו והיא נגררה כתוצאה מדברים שהסלימו בהדרגה את האווירה ברחוב הפלסטיני והעזתי...**

הרמטכ"ל, הרצל הלוי: ...אני רואה את דרך החשיבה של סנואר שהוא מנסה לעשות את המקסימום שלא ידליק יותר מדיי ואת המינימום שיראה שהוא עדיין רלוונטי...

ראש השב"כ, רונן בר: ...**בחדר הזה עכשיו בעזה אצל סנואר אין שום סיבה לשנות משהו.** קודם כל לפי התאוריה של השיח' יאסין הם עובדים בקוואנטות מדור המדבר, של ארבעים שנה - **זה אומר שמ-87' יש להם לחכות עד 2027 לסיים את דור התקופה ולצאת למערכה שלהם, אז יש להם עוד זמן... דבר נוסף, יחיא סנואר מנהיג מפוכח, הוא לא מוכן לאותה מלחמת תקומה...**

שר הביטחון, יואב גלנט: **חמאס בעזה איבד חלק ניכר מיכולותיו** כתוצאה מפעילות שלנו לאורך השנים, **פעם הוא יכול היה לעשות דברים רבים** – למשל ללכת דרך צירי הים, לעבור במנהרות, **לפרוץ בפעולות מעל הקרקע... כל הדברים הללו אינם פתוחים בפניו, והציר היחיד שנותר לו זה ירי רקטות**, והוא נמצא במצב ש- 95% מזה מסוכל כשזה בא לישראל...

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הקבינט מיום 12.02.2023)

4. במסגרת ההבנה כי הרתעת ישראל נשחקה, בלטו מסמכי חטיבת המחקר באמ"ן שהופצו בשנת 2023 בהם נטען כי אויבי ישראל מזהים את חולשת ישראל בעת הנוכחית. בכלל המסמכים הוצג כי השחיקה בהרתעה עלולה להשפיע על עימות מול איראן או בצפון, **בעוד שביחס לחמאס נקבע כי היא מורתעת, אינה מעוניינת בעימות עם ישראל וחותרת לשמור על יציבות הרצועה לטווח ארוך. יתרה מזאת, הומלץ להעניק הטבות נרחבות לחמאס, כולל כספים ושיקום תשתיות, ככלי למניעת הסלמה.**

5. להלן פירוט האמירות מתוך המסמכים:

א. במסמך שהופץ ב-19 במרץ 2023 נקבע כי המשבר הפנימי בישראל דווקא מייתר עבור חמאס את הצורך לקדם פעולה מעזה. וכלשון המסמך:

"חמאס מזהה את המשבר הפנימי כהזדמנות שמתקפת ומאגברת את מדיניותו... החרפת המצב הביטחוני בישראל תוך הותרת רצועת עזה במדרון אחורי".

ב. במסמך שהופץ ב-28 במרץ 2023 פורטו ההשלכות שעלולות להיות לשחיקה בהרתעת ישראל, אולם **נעדרה כל התייחסות לעזה או לחמאס**.

ג. במסמך שהופץ ב-31 במאי 2023 נכתב כך:

"הסיפור הפלסטיני שבו חמאס מתקרבת לציר... ומחפשת זירות התנגדות חדשות, לאור רצונה לשמור את רצועת עזה יציבה..."

ובמסמך הומלץ כך:

"להצטרף לטרנד הדה-אסקלציה: ... ניתן לקחת צעד קדימה בהסדרה מול הרצועה והריבון החמאסי (גיוון וחיזוק הכלים האזרחיים, פרויקטי תשתית ארוכי טווח, מעורבות כלכלית גוברת של שחקנים נוספים) כדי לשפר ולייצב את משטר הביטחון שגובש אחרי 'שומר החומות'".

ד. במסמך שהופץ ב-23 ביולי 2023 **לא מופיע כלל תרחיש של הסלמה מרצועת עזה** ואף נכתב כי

"בשלב זה הסכנה הברורה והמיידית טמונה להבנתי בהסלמה בדגש על הזירה הלבנונית...".

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמכי אמ"ן - נספח ז')

6. גם במסמך השב"כ מ-02.02.2023, **נטען כי השחיקה בהרתעה מציבה לחמאס הזדמנות להבערת יהו"ש, בעוד בעזה היא לכל היותר עלולה להביא לתגובה לתקיפות ישראל**. כך:

"...חמאס וגא"פ שבעי רצון מההידרדרות ביהו"ש המשקפת בראייתם הזדמנות הולכת וגדלה להבערת הזירות ולמיטוט "הרשות". במקביל רף ההכלה שלהם ברצועה הולך ונשחק וגוברת הסבירות למהלך צבאי מצדם. זאת, בתגובה למה שהם תופסים כ"חוסר המידתיות" של התקיפות הישראליות ברצועה (בתגובה לירי הרקטי)..."

7. לפיכך, הומלץ במסמך על:

עד לסוף תקופת החגים (תחילת יוני) – יש לפעול לצינון הזירות...
בתום התקופה הזו, ולאחר שתפחת הסבירות להסלמה רב זירתית... ניתן יהיה לפנות לטיפול שורש בגורמים המאתגרים, בכל פעם בזירה אחת...
"העברת מסרים לחמאס בצירי תיווך כי אין פניה של ישראל להסלמה, אך בהינתן הידרדרות חמאס תשלם ביוקר..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך שב"כ מיום 02.02.2023 - נספח ח')

8. **ראש הממשלה היה שותף לתובנה כי חלה שחיקה בהרתעת ישראל ופעל בכדי לחזקה**. מתוך סיכום ראש הממשלה לקבינט מ-6 באפריל 2023:

א. **ראש הממשלה ציין כי היעד המרכזי שלנו הוא להחזיר את כושר ההרתעה** של ישראל בזירות השונות, ללא הידרדרות להסלמה למלחמה.

ב. ראש הממשלה ממליץ לקבינט לאשר - תקיפת יעדי חמאס בעזה; תקיפת מטרות בלבנון... להכין מטרות איש של חמאס בחו"ל.

ג. ראש הממשלה הורה על **היערכות מוגברת של מערך ההגנה** האקטיבית.

ד. ראש הממשלה הנחה לכנס את הקבינט בהקדם האפשרי לטובת העמקה בתוכניות, ביכולות ובמוכנות מערכת הביטחון למערכה בזירה הצפונית.

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום קבינט מיום 06.04.2023 - נספח ט')

9. במאי 2023 הנחה ראש הממשלה על מבצע 'מגן וחץ', לאחר שארגון גא"פ שיגר רקטות לישראל באישורה של חמאס. להלן מתוך הערכת מצב 'מגן וחץ' מ-2 במאי 2023:

הרמטכ"ל, הרצל הלוי: ...**העדיפות הראשונה היא ללכת על סיכול ממוקד בגא"פ... זה מחטיא קצת בלגרום לחמאס לשלם את המחיר** על זה שהוא נתן חסות... **יש אפשרות לעשות גם וגם, אני לא חושב שזה נכון...**

שר הבטחון, יואב גלנט: ... **צריך לחסל בכיר בגא"פ ואז להמשיך לחמאס...**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: ...**אני חושב שאנחנו במבחן רחב עוד יותר...** יש הערכה שלה, ושלהם אני מתכוון אצל חזבאללה, אסד, האיראנים, חמאס וגא"פ שאנחנו מורתעים. **ההרתעה שלנו נפגעה וזו לא רק חובה, זו גם הזדמנות לתקן את זה...** פה זה מחיר של סבב, יכול להיות סבב ממושך, אנחנו יכולים לשקם את ההרתעה. ההרתעה הזאת מתבקשת גם מן הטעם של האירוע הזה... **והייתי רוצה לשאול אתכם שאלה – יש לכם את מחמד צ'יף?**

סגן ראש השב"כ: לא...

ראש אמ"ן: ...**זה לא מוכן עדיין**, אני לא יודע להבטיח לך את זה.

...

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: ...**אתם צריכים להוסיף ולהוסיף באופן משמעותי, להיות ערוכים לסבב ממושך...** אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו שמה שמתקבע בשלוש מאות שישים מעלות ימשיך להתקבע. **אנחנו צריכים לעשות שינוי במחוגה ואין לנו הזדמנות טובה יותר מהגא"פ וחמאס.**

ראש אמ"ן: בתור אחד שגם קורא את המודיעין, **אני דווקא מתרשם מעט אחרת... זה רחוק בעיני מפגיעה משמעותית בהרתעה הישראלית אל מול הזירות שהזכרת.** כך אני רואה את זה.

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: אני רואה את זה אחרת. אני חושב שיש שם שחיקה... אנחנו צריכים להסתכל על זה בעין נכוחה ולהגיד את האמת – יש שחיקה, יש ירידה... **ואם יש להם איזה שהוא ספק בואו נסלק את הספק. בואו נגיד להם – לא, אין כאן... אני רוצה "בעל הבית השתגע"...** אנחנו רוצים לשדר – עד כאן! וזה עד כאן... חייבים כאן תגובה הרבה יותר עוצמתית... **איפה סנואר?...**

ראש אמ"ן: הוא לא יצא בכלל.

נציג אמ"ן: אבל **אני חייב לציין שמכל האויבים שלנו בחודש האחרון, הנהגת הרצועה של חמאס זה המקום שהכי מורתע**, הכי נוח לנו---

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: אדרבה. אז אם כך, אדרבה. אני לא אומר לכם אחרת. המצב האידיאלי הוא באמת ליזום, אין ספק בזה, אבל הסיכוי שאנחנו ניזום הוא יותר נמוך. תמיד יש משהו שנכנס בדרך, יש איזה אינרציה של שקט שמשתקת – אנחנו מכירים את זה. כאן הם נתנו לנו את המכה... **לדעתי אין לנו ברירה אלא להגיב בעוצמה...**

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של דיון הערכת מצב 'מגן וחץ' מיום 02.05.2023)

10. במסגרת מבצע 'מגן וחץ' **סוכלו בין היתר - ח'ליל בהתיני**, מפקד מרחב צפון בגא"פ; **טארק עז אלדין**, בכיר בגא"פ; **ג'האד ע'נאם**, מזכיר המועצה הצבאית בגא"פ; **אחמד אבו דקה**, בכיר במערך הרקטי בגא"פ; **וראאד אלחסיני**, ראש מחלקת המבצעים בגא"פ. **בעקבות המבצע:**

א. שר הביטחון בסיכום למבצע 'מגן וחץ' מ-18 במאי 2023:

"...ההרתעה סייעה להותרת חמאס מחוץ למערכה. קיימת כיום הזדמנות לעיצוב יחסי גומלין שונים עם חמאס ביסוס תקופת שקט ממושכת...
הפגנת היכולות של ישראל והישגיה חלחלו גם לאויבים אחרים, והעלה את יוקרתה של ישראל למול ידידיה..."

(ציטוט שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום דיון בראשות שר הביטחון מיום 18.05.2023 - נספח י')

ב. הרמטכ"ל הרצל הלוי בהערכת מצב בראשות ראש הממשלה ב- 4 ביוני 2023:

"...אני חושב שההרתעה של מדינת ישראל היא תקפה מאוד, חזקה מאוד, אנחנו רואים את הסימנים האלה בחומר..."

(ציטוט שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הערכת מצב בראשות ראש הממשלה מיום 04.06.2023)

11. **בסיכום דיון הקבינט שהתקיים ב-9 ביולי 2023 חזר ראש הממשלה על הנחייתו למערכת הביטחון להיערך לתרחיש של מערכה רב זירתית:**

"ראש הממשלה ציין את הדירקטיבה שניתנה למערכת הביטחון, זה מכבר, להיערך לתרחיש רב זירתי, הכולל את איראן ושלוחיה..."

(ציטוט שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום דיון הקבינט מיום 09.07.2023 - נספח יא')

עמדת מערכת הביטחון ביחס לשאלה האם חמאס היתה מורתעת

12. **בחודשים הסמוכים ל-7 באוקטובר המשיכה מערכת הביטחון להעביר מסמכי מודיעין הקובעים כי חמאס מורתעת, אינה מעוניינת בהסלמה, ומבקשת לשמור על "מדיניות השקט"** למול ישראל.

13. יתרה מזאת אף נקבע ברצף מסמכים כי **המחלוקות הפנימיות בחברה הישראלית מהוות גורם מרסן** עבור חמאס ולא להיפך.

14. נביא להלן מספר דוגמאות:

תמונת מודיעין של אמ"ן מיום 14.09.2023, שלושה שבועות לפני יום הפשיטה:

כותרת:

"המצב הפנימי בישראל: מעצב מרכזי בהערכת המצב של חמאס; השפעה מרסנת ברצועת עזה והזדמנות רב-זירתית"

בגוף המסמך:

"בטווח הקצר, חמאס תופסת את ישראל כמסוכנת יותר וכצפויה פחות, דבר המהווה גורם נוסף בהערכת המצב התנועתית המרסן מנקיטת פעולה צבאית...

עבור הנהגת הרצועה, ניתוח הסיכון שבפעולה ישראלית הינו הצדקה נוספת לאסטרטגיית "שימור השקט" שבה דוגלת ההנהגה גם כך..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך אמ"ן מיום 14.09.2023 - נספח יב')

סוגיה לבחינה של אמ"ן ופיקוד-הדרום מיום 20.09.2023, שבועיים לפני הפשיטה:

כותרת:

"באילו תנאים עלולה חמאס לזנוח את אסטרטגיית "שימור השקט" ברצועה ולפנות להגברת החיכוך עם ישראל?"

בגוף המסמך:

"מאז מבצע "שומר החומות" (מאי 2021) אימצה הנהגת חמאס ברצועת עזה אסטרטגיה שתכליתה ניהול החיכוך עם ישראל כך שייוותר מתחת לסף העימות הצבאי הישיר ("שימור השקט"). זאת, תוך שאיפה להימנע גם מימי קרב עם ישראל ולא רק מהידרדרות למערכה רחבה (שאיפה עקרונית מאז מבצע "צוק איתן").

אסטרטגיית "שימור השקט" באה לידי ביטוי בעיקר בהימנעות מהפעלת כוח עצמאית מהרצועה...

להבנתנו, אסטרטגיית "שימור השקט" התקבעה בקרב גורמי הכוח ברצועה, לרבות בכירי הזרוע הצבאית, והנהגת חמאס ברצועה סבורה שהיא משרתת את צרכיה בעת הזו ומשפרת את מאזנה האסטרטגי...

להבנתנו, אסטרטגיה זו התחזקה אף יותר בשל ראייתה של הנהגת הרצועה את השלכות המצב הפנימי בישראל. הדבר נובע בעיקר מתפיסת ישראל כצפויה פחות בעת הזו, וכמי שעלולה ליזום עימות...

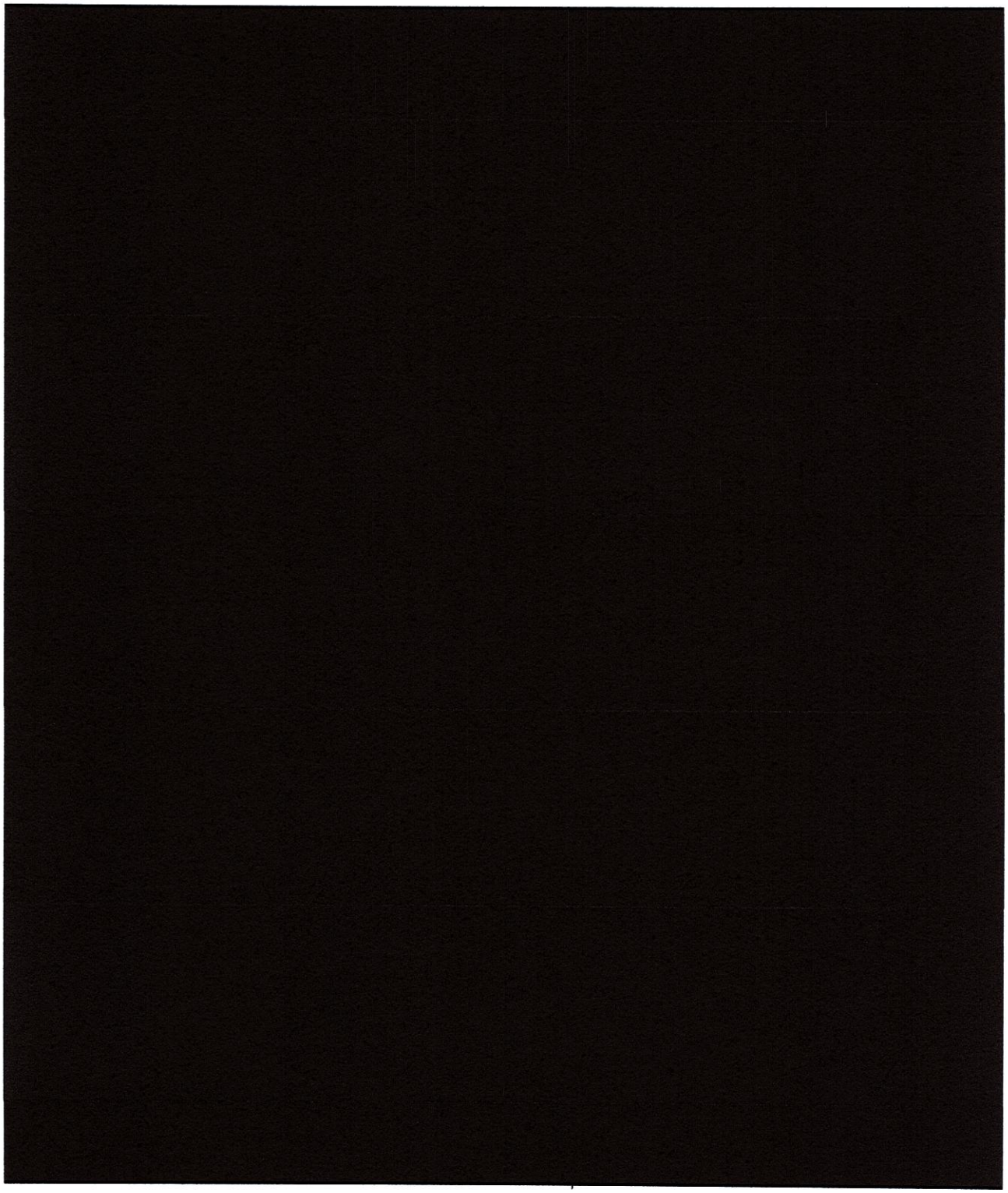
להערכתנו, אסטרטגיית חמאס לשימור השקט ברצועה יציבה בטווח הנראה לעין... יתרה מכך, איננו מזהים אתגר לאסטרטגיה זו הנובע מהמשכיות במגמות הקיימות.

...סביר יותר ששינוי באסטרטגיית חמאס ביחס להפעלת הכוח מהרצועה יתרחש בהדרגה ולא בהחלטה יזומה וחד פעמית - ודאי שלא מבחירה..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך אמ"ן ופד"ם מיום 20.09.2023 - נספח יג')

האם חמאס בחרה בעיתוי מתקפת ה-7 באוקטובר בשל המצב הפנימי בישראל?

15. מודיעין אוחר מלמד באופן חד משמעי שהתשובה לכך היא שלילית והוא מעניק הסבר פרטני מדוע בחרה חמאס בעיתוי בו בוצעה הפשיטה.

5. המידע שהוצג לראש הממשלה על יכולות ותוכניות חמאס; והמידע שלא הועבר לעיון ראש הממשלה ('חומת יריחו')

שאלות מבקר המדינה

- **האיום מרצ"ע - כראש ממשלה, בהסתכלות לאחור, עד כמה היית שותף אודות האיומים מעזה ? כיצד הבנת את האיום ? האם נחשפת למסמך 'חומת יריחו' לאורך השנים ?**
- **חומת יריחו - באפריל 2017 הנך מתבטא בוועדת ביקורת המדינה אודות האיום מרצ"ע ומתאר אותו בפירוט רב, על מה התבסס פירוט זה ? האם הכרת את תכנית חומת יריחו ? אם כן מה היו הנחיותיך בנושא ?**
- **ההפתעה - האם היו אינדיקציות או עדכונים באשר להתכוננות של חמאס להתקפה בהפתעה. כיצד השפיעה בעיניך העובדה שחמאס מתעצם ומתאמן לפשיטה לעבר ישראל על הערכתך את האיום ? האם הוצגו בפניך התרעות בנושא ? פרט**

מענה ראש הממשלה

1. ממודיעין שלל שהתקבל לאחר שפרצה המלחמה עולה כי **בקיץ 2021, כשלושה חודשים לאחר מבצע 'שומר החומות', חל שינוי תפיסה בחמאס והתקבלה החלטה להפוך את רעיון הפשיטה העילית הרחבה לפקודת מבצע - 'חומת יריחו'.** החל מאותו הרגע החלה חמאס לבצע אימונים והתאמות בבניין הכוח במטרה להביא למוכנות מלאה למימוש הפשיטה.
2. עוד עולה ממודיעין זה, כי **עד לקיץ 2021, רעיון הפשיטה לא היה תוכנית מגובשת ולא פקודת מבצע, אלא תכנון ראשוני ללא בשלות מבצעית, אולם בוצעו במהלך השנים תהליכים בבניין הכוח ובמבנה חמאס במטרה לשפר את היכולת לממש רעיון זה.**
3. **במהלך שנת 2022 החלו תרגילים המדמים את הפשיטה עצמה, כולל זימון פעילים והקצאת אמל"ח. במהלך 2022 הוצעו תאריכים של אותה השנה למימוש התכנית.**
4. במהלך שנת 2023 המשיכה חמאס לבצע אימונים למימוש הפשיטה, עד למימושה ב-7.10.
5. **כל האמור לעיל לא הובא לידיעת ראש הממשלה.**

(מידע שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך אוגדת עזה מינואר 2025 - נספח יד')

6. **ראש הממשלה מעולם לא קיבל ולא עודכן על מסמך 'חומת יריחו'. לא הוצגה לו העובדה שקיימת תכנית כזו בחמאס ולא הועבר לו עדכון על אימונים המדמים תכנית זו. ההיפך - הוצג לו כי לחמאס אין יכולת לממש רעיון כזה.**

7. **במידה ומידע כזה היה מועבר, ברור כי ראש הממשלה היה מנחה להיערך מול איום זה ולגריעתו במהלכי מנע יזומים ובהיערכות אחרת בהגנה על עוטף עזה.**

8. גופי המודיעין התייחסו באופן קבוע לאיום הפשיטה מצד חמאס **כרכיב שולי במתאר ההתקפה** של חמאס וקבעו כי יכולתה של חמאס לממשו היא רק **בסד"כ מצומצם** של עד שתי פלוגות, **תוך התבססות על מנהרות** בכדי להתקרב לגדר. עוד קבעו גופי הביטחון כי **המכשול העילי בשילוב אמצעי המודיעין והסד"כ הפרוס בגזרה נותנים מענה מיטבי להתרעה מפני פשיטה ולמניעתה בשטח.**

9. ב-19 באפריל 2017 הופיע ראש הממשלה בפני הועדה לענייני ביקורת המדינה בכנסת והתייחס לתוכניות חמאס ב'צוק איתן' כפי שהוצגו בפניו. בעקבות מידע זה, הורה ראש הממשלה כבר בשנת 2016 להקים את המכשול התת קרקעי בעזה, לבלימת מנהרות התקפיות. המכשול אכן הוקם ועד כה לא נפרץ.

10. להלן מסמכי מודיעין בולטים שהועברו לראש הממשלה בהקשר זה.

<u>סקירת מודיעין של אמ"ן מיום 02.09.2015 - המידע שעל בסיסו דיבר ראש הממשלה בועדה לביקורת המדינה וקידם את הקמת המכשול התת קרקעי:</u>

<u>כותרת:</u>

"המערכה הבאה ברצועת עזה... המאמצים המרכזיים... ומשמעויות לכוחותינו"

<u>בגוף המסמך (בפרק המתייחס למרכיב הקרקעי):</u>

"...כוחות קרקעיים מיוחדים (נח'בה) שיפעלו בעיקר באמצעות תשתית תת קרקע החוצה לישראל לביצוע פשיטות... יכללו סד"כ של עד עשרות לוחמים בפשיטה..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך אמ"ן מ-02.09.2015 - נספח טו')

סוגיה לבחינה של אמ"ן מיום 16.04.2018[5]:

כותרת:

"האם הזרוע הצבאית של חמאס בונה את כוחה להתקפה רחבה לעומק שטחנו?"

בגוף המסמך:

"...יכולת בסיסית לממש מספר פשיטות סימולטניות... עם זאת, אתגרי חשאיות, כשירות ופו"ש – לצד שיקולים אסטרטגיים – ימנעו ממנה לממש את התוכנית המוצעת במלואה, כך שלהבנתנו הפעלה כוללת שלה אינה סבירה לפי שעה...
פערי כשירות משמעותיים, קושי מהותי בשמירה על חשאיות וחשש מתגובה ישראלית קיצונית מצביעים על סבירות נמוכה למימוש התכנית במלואה".

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך אמ"ן מ-16.04.2018 - נספח טז')

סקירת מודיעין של אמ"ן מיום 22.06.2019:

כותרת:

"דיוקנה של המערכה הבאה ברצועת עזה"

בגוף המסמך:

"...לא מוכרת תכנית מטכ"לית סדורה ומוטמעת לביצוע מתקפה נגד ישראל...
בעת הנוכחית המנהור ההתקפי עודנו רכיב מרכזי בתוכניות הפשיטה של הזרוע...
להערכתנו, הסבירות לכך שמי מגורמי הכוח ברצועה ייזום מערכה בהפתעה הינה נמוכה.
בסבירות גבוהה, מערכה תיפתח בשל יוזמה ישראלית..."

ובהערת שוליים:

"מוכרת תכנית מטכ"לית שמטרתה להכריע את אוגדת עזה באמצעות התקפה מסונכרנת של שישה גדודים אך להבנתנו היא אינה מוטמעת והפעלה כוללת שלה אינה סבירה לפי שעה..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך אמ"ן מ- 22.06.2019 מצורף כנספח יז')

---

[5] לא קיים תיעוד המצביע כי המסמך הועבר לעיון ראש הממשלה.

תמונת מודיעין של אוגדת עזה מיום 12.07.2021[6]:

כותרת:

"קווים לדמותו של איום הפשיטה לאחר מבצע 'שומר החומות'"

בגוף המסמך:

"...לאור הפקת הלקחים בחמאס לאחר 'שומר החומות', פשיטה עתידית של כוחות הנח'בה תתבצע בסד"כ מצומצם. כך, [redacted]. במידה שתתקיים פשיטה עילית, גם היא תתבצע במעורבות מספר פעילים מצומצם (פחות ממחלקה) על מנת להפחית את הסיכוי לזיהוי מקדים..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך אוגדת עזה מיום 12.07.2021 - נספח יח')

סקירת מודיעין של אמ"ן מיום 04.10.2021:

כותרת:

"כיצד תיראה מערכה מול חמאס בחודשים הקרובים?"

בגוף המסמך (בפרק המתייחס למרכיב הקרקעי):

"... מאמץ ההתקפה יתבסס בעיקר על ניסיונות לחדירה עילית, תוך התבססות על מנהרות התקרבות (כשירות המערך מוערכת כבינונית-נמוכה...)... באמצעות חוליות פשיטה קטנות, הפועלות ללא סנכרון מערכתי...

נטרול מרבית מאמצי ההתקפה של חמאס ביבשה, באוויר ובים הובילו לאובדן אמון ביכולות הפשיטה תוך כדי מערכה..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך אמ"ן מ-04.10.2021 - נספח יט')

---

[6] לא קיים תיעוד המצביע כי המסמך הועבר לעיון ראש הממשלה.

תוצרי יום עיון של פיקוד הדרום מיום 22.11.2022 - לראש הממשלה הופצו סיכום האלוף והמצגת שהוצגה ביום העיון:

יוזכר שבשלב זה לחמאס כבר תכנית מגובשת ומוכנה להפעלה מזה כחצי שנה אשר לא הוצגה לראש הממשלה.

כותרת:

"דיוקנה של המערכה הבאה בעזה"

במצגת שהוצגה ביום העיון (שקף בודד שהתייחס לתרחיש פשיטה):

"פשיטה של חוליה-מחלקה (35-10 פושטים)...

יכולת לתאם בין שני מוקדי פשיטה במקביל..."

בסיכום אלוף פיקוד הדרום (אין כלל התייחסות לתרחיש או ליכולת פשיטה):

"... ניתוח אופרטיבי של מערכי האויב:

מערך האש – פוטנציאל ההיזק העיקרי

מערכים התקפיים – ישמשו למתווי איכות... אשר יאפשרו מינוף תודעתי

מערך ההגנה – גביית מחיר מהכוחות המתמרנים..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך תוצרי יום עיון פד"ם מיום 22.11.2022 - נספח כ')

דו"ח מודיעין של שב"כ מיום 19.02.2023:

כותרת:

"בנין הכוח של חמאס ב-2022 התקדמות לביסוס יכולות ראשוניות של צבא [redacted]

בגוף המסמך:

"ההשקעה של חמאס בתחום [redacted] ממחישה את החשיבות שהתנועה מייחסת לייצור "מכפילי כוח", גם בשל הצורך לגשר על הפגיעה ביכולת שלה לממש פשיטה יבשתית לשטח ישראל (המכשול בגבול הרצועה)...

פשיטה לשטח ישראל

ככלל, אנחנו לא מאתרים שינוי משמעותי ברמת המוכנות (הבינונית) בנושא זה ביחס ל-2021... הזרוע ממשיכה "לסבול" מאותם פערים בסיסיים, שהיא מתקשה להתגבר עליהם: היעדר מענה מבצעי אפקטיבי למכשול הישראלי בגבול הרצועה; עליונות מודיעינית-מבצעית של ישראל; ו-פו"ש ריכוזי. זאת, באופן שמפחית את היכולת שלה לממש מהלכים כאלה שלא בהפתעה מוחלטת".

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך שב"כ מ-19.02.2023 - נספח כא')

סקירת מודיעין של אמ"ן מיום 25.04.2023:

המסמך קובע שאין שינוי בהיגיון חמאס ואין חלופה לשימוש במנהרות. אין כלל איזכור לפשיטה עילית. יוזכר שבשלב זה לחמאס כבר תכנית מגובשת לפשיטה עילית רחבת היקף והוא אף בחן את הפעלתה שלוש פעמים. תוכנית שראש הממשלה לא עודכן עליה.

כותרת:

"מגמות בבנין הכוח של חמאס מאז מבצע "שומר החומות""

בגוף המסמך:

"התאמות במאמץ ההתקפה הקרקעי; ללא שינויים משמעותיים בהיגיון.

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך מסמך אמ"ן מ-25.04.2023 - נספח כב')

סיכום אמ"ן להערכת המודיעין השנתית בזירה הפלסטינית מיום 03.10.2023,

ארבעה ימים לפני הפשיטה של חמאס:

במסמך אין אזכור לפשיטה, אין אזכור לתוכנית ואין אזכור לכוונת יוזמה.

בגוף המסמך:

"...חמאס ברצועה ממשיכה להתעצם – אך בשיפוע מתון. מאז 'צוק איתן' ו'שומר החומות' לא יצרה חלופה אמיתית לתת"ק ולא הצליחה לייצר קפיצת מדרגה ביכולות התמ"ס...

הפלסטינים לא יהיו הכוח המניע מאחורי מערכה רב זירתית..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום הערכת המודיעין השנתית מיום 03.10.2023 - נספח כג')

11.לסיכום:

א. ראש הממשלה עודכן על קיומו של רעיון לתכנית פשיטה עילית מוגבלת ובאמצעות מנהרות התקרבות.

ב. ראש הממשלה התריע על כך בפני הוועדה לביקורת המדינה ואף הנחה כבר בשנת 2016 על מתן מענה מיידי בדמות בניית המכשול התת קרקעי (הקיר הסלארי), שאכן הוקם.

ג. גופי הביטחון קבעו באופן חד משמעי בפני ראש הממשלה כי אין לחמאס יכולת לממש פשיטה עילית מעבר לסד"כ של חולייה או מחלקה בשני מוקדים לכל היותר.

ד. הוצג לראש הממשלה כי יכולת ההגנה של הגדר העילית ברצועה מספקת מענה מיטבי ליכולת הקיימת של האויב.

ה. כאמור לעיל, תכנית 'חומת יריחו' נכתבה כפקודה מבצעית כשלושה חודשים לאחר מבצע 'שומר החומות', קרי בקיץ 2021, והבשלות בחמאס למימושה היתה כבר בשנת 2022. מידע על כך ועל האימונים שבוצעו בחמאס לתרחיש זה, לא הועברו כלל לראש הממשלה.

ו. המשמעות - בעוד שהמודיעין שהוצג לראש הממשלה קבע כי כשלון חמאס ב'שומר החומות' הביא לצמצום רעיון הפשיטה, הרי שבפועל וממידע שהגיע בדיעבד עולה כי חמאס דווקא פיתחה את הרעיון ואת היכולת וגיבשה אותו לכדי תכנית מעשית.

6. הימים שקדמו למתקפה

שאלות מבקר המדינה

- **תאר את מהלך האירועים בין 4 באוקטובר ל-7 באוקטובר בשעה 06:30 בראייתך**
- **מתקפת מנע - מדוע כראש ממשלה לא הנחית על מתקפת מנע בצפון ובדרום בתקופה שלפני ה- 7.10, לאור האיומים המתפתחים, וכיצד זה מתיישב עם תפיסת הביטחון שהצגת בפנינו? ומהם הלקחים בעניין זה לעתיד ?**

מענה ראש הממשלה

1. **להלן מתוך דיון ראש הממשלה מ-31 באוגוסט 2023** לקראת החגים:

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: מה אתם מציעים לגבי חמאס?

הרמטכ"ל, הרצל הלוי: ...אנחנו מחזקים את המוכנות שלנו להסלמה... **לא צריך להגיע לסבב עם חמאס עזה** מסיבה פשוטה מאוד, [redacted]

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: אתה לא יכול לתת איתות מהסוג שדיברנו עליו לסנואר... איתות שאומר – הראש שלך בדרך.

ראש אמ"ן: הוא יודע.

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: יש לדעת ויש לדעת... **האם יש דרכים ויזואליות להמחיש לו את זה?...**

נציג אמ"ן: בעזה אני חושב שזה בעיקר לא להיכנס למשהו שהוא לא טוב לנו, בעזה גם שיטת ההכוונה היא לא כזו... **זה לא סנואר שמכווין אותם... בעיקר צריך לשמר שם את המצב שנוח לנו...**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: ...אנחנו בסטגנציה, אני אומר לכם. צריך להתחיל לשבור את המשוואה הזו איך שהוא, ואני חושש מהאפשרות שדברי הרהב של [redacted] הם לא רהב, אני לא בטוח שזה רהב. אם זה לא רהב אז אנחנו נפגוש את זה מהר מאוד, נפגוש את זה בחגים. אני לא הייתי מבטל את זה כל כך מהר.

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הערכת מצב בראשות ראש הממשלה מיום 31.08.2023)

2. **להלן מתוך דיון קבינט מ-12 בספטמבר 2023 לקראת החגים**:

נציג אמ"ן: אנחנו נכנסים לתקופת החגים שהיא תקופה נפיצה... ברצועה אנחנו אחרי שבוע מתוח יחסית... **ודווקא ברצועה אנחנו מרגישים שאפשר לנהל את האירוע.**

הרמטכ"ל, הרצל הלוי: קודם כל אנחנו במוכנות לתגובה בכל הזירות, מחזקים גם בהיבט ההתקפי וגם בהיבט ההגנתי, מכינים מטרות לתגובה...

שר הבטחון, יואב גלנט: ...**באופן כללי עזה יציבה... המחשבה שבאמצעות לחץ או פעולה אגרסיבית מסוג מסויים אתה תרוויח את זה** שאתה תצר את רגליהם ביהודה ושומרון דרך מכה בעזה או מהלומה או משהו אחר – **להערכתנו היא לא נכונה... פעולות אגרסיביות עלולות להביא לתוצאה הפוכה... בעת הזו בעזה אנחנו צריכים לרסן את כוחותינו... אני חושב שזו בשורה לא רעה שהם רוצים שקט, זה נובע מהרתעה**...

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הקבינט מיום 12.09.2023)

הערכות מערכת הביטחון סביב חידוש מחאות הגדר בעזה (ספטמבר 2023):

3. **כשבועיים לפני הפשיטה, שלושת גופי הביטחון המרכזיים** - צה"ל, שב"כ והמוסד - **הציגו תרחיש אופטימי ביחס למצב למול רצועת עזה, חרף מחאות הגדר.**

דו"ח מודיעין של שב"כ מיום 21.09.2023, כשבועיים לפני הפשיטה:

כותרת:

"מה עומד מאחורי חידוש החיכוך האלים במרחב הגדר ברצועה, ואיך מתקדמים מכאן?"

בגוף המסמך:

"הימים האחרונים עומדים בסימן מה שנראה כ"יוזמת מיקוח" חדשה מבית היוצר של יחיא סנואר - הוא זה שמוביל את חידוש החיכוך האלים במרחב הגדר... במקביל, חמאס העבירה בערוצי התיווך הצעה להרגעה כוללת מול ישראל ברצועה על בסיס הקלות אזרחיות-כלכליות נרחבות... להבנתנו היעד המרכזי של סנואר הוא להתניע מחדש את תהליך ההסדרה... להבנתנו המהלך הזה לא משקף שינוי באסטרטגיה הבסיסית של חמאס, וניכר שגם כעת אין לה עניין בהידרדרות לעימות צבאי נרחב".

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך דו"ח שב"כ מ-21.09.2023 - נספח כד')

דף מודיעין של המוסד מיום 21.09.2023, כשבועיים לפני הפשיטה:

כותרת:

"חמאס: הגברת 'הלחץ העממי' - מדיניות מחושבת מצד הנהגת חמאס-עזה להגדלת התמורות האזרחיות"

בגוף המסמך:

"...בשבועות האחרונים נוקטת הנהגת חמאס-רצ"ע במדיניות מכוונת של הפעלת "לחץ עממי" על גבול הרצועה... תוך הגברת החיכוך האלים עם ישראל במטרה לחלץ ממנה, ממצרים ומקטר הישגים אזרחיים-כלכליים... בד בבד, חמאס נזהרת, ואף שוקלת היטב את צעדיה, כדי להימנע מלהיגרר לעימות צבאי עם ישראל..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך דף המוסד מ-21.09.2023 - נספח כה')

סיכום הערכת מצב בראשות הרמטכ"ל מ-21.09.2023, כשבועיים לפני הפשיטה:

גוף המסמך:

"...הרמטכ"ל סבור שניתן לייצר כיוון חיובי מול חמאס... תוך שימוש בצירי העברות המסרים והמתווכים והתפתחויות בתחום האזרחי-כלכלי... הרמטכ"ל קבע כי למרות שהדבר עשוי להיות מורכב – שיפור המצב הכלכלי ברצ"ע מהווה אינטרס ביטחוני עבור מדינת ישראל".

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום הרמטכ"ל מיום 21.09.2023 - נספח כו')

4. **הערכת מצב בראשות ראש הממשלה מ-27/09/2023 – עשרה ימים לפני הפשיטה:**

נציג אמ"ן: ברצועת עזה אנחנו ברצף של ימים שבהם יש הפגנות... ההפגנות האלה הן תוצאה של מדיניות שמכוונת על ידי סנואר, **הדירקטיבה שלו היא להפעיל לחץ בגדר** כדי לייצר משא ומתן... **כדי לשפר את המצב ברצועת עזה...** הוא מנסה לשמור את זה מרוסן... **לאור ההבנה שלהם שהם לא רוצים להגיע להסלמה**... עיקר השיח שלהם הוא על הרצון להוריד את הלהבות כדי לתת אפשרות להגעה להבנות סביב הדרישות שלו... רובן קשורות לחיי היום יום ברצועת עזה... רוב הדרישות שלו הן אותנטיות, כלומר יש פגיעה...

ראש השב"כ, רונן בר: ...אני הייתי ממסגר את זה בשביעות רצון חלקית של חמאס... **הם מאוד לא רוצים להיכנס לסבב לחימה** ולכן הם מנסים לפרמל את זה...

שר הבטחון, יואב גלנט: אני חושב **שהחמאס מאותת על הרצון שלו בהסדרה ממושכת**... אני חושב שהעניין הזה הבשיל, לפחות אצלי... **האינטרס שלנו הוא להגיע להסדרה ממושכת ברצועת עזה** ובוודאי לא להגיע ללחימה עכשיו... **להערכתי גם חמאס לא רוצה**, כמו שאמרתי... **ההמלצה שלי היא להתקדם בנתיב הסדרי מול חמאס במטרה לחתור לרגיעה ממושכת**; לשפר את המצב ההומניטרי ברצועת עזה... לטווח הקצר זה פועלים ופרוייקטים כאלה ואחרים ולטווח הארוך זה תשתיות אנרגיה, מים וכן הלאה...

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: נדרש מאיתנו כרגע לתחם את המערכה, אבל תוך הפעלת כוח מבוקרת... אתה רואה שזה עובד עליהם... **רשימת ההסדרה שראיתי שהם העבירו לקטרים זו רשימה הזויה...**

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הערכת מצב בראשות ראש הממשלה מיום 27.09.2023)

הימים שקדמו ל-7 באוקטובר - לאחר תום מחאות הגדר

5. להלן מתוך הערכת מצב בראשות ראש הממשלה מ-01.10.2023:

נציג אמ"ן: " אחרי שבוע מאתגר ברצועת עזה, בסך הכל משבר מנוהל של סנואר שמתחילתו היה ברור שהמניע שלו הוא מניע אזרחי-כלכלי ושיש רצון רב לא להגיע להסלמה... ההסכמות מייצרות פוטנציאל לשימור השקט... **מי שמכיר את סנואר... זה סנואר קלאסי – נכנס למשבר כדי להשיג תמורה, שולט במשבר היטב, מאוד עקשן בתוך המשבר ומצליח לנהל אותו לאורך זמן, אבל גם יודע לעצור כשצריך... לפחות בינתיים, נראה שהרצון שלו הוא לחזור לשקט..."**

ראש הממשלה, בנימין נתניהו: " צריך להגיד שגם הופתעו מהקלות שבה הם קיבלו ישר את הדברים... **כרגע בתפיסה שלהם ישראל כרגע לחיצה** ונותנת להם. צריך להבין את זה... **התהליך הזה יכול להביא לכך שהם יפעילו עוד פעם לחצים** ועוד פעם ניקלע למצב הזה... שניקח את זה בחשבון..."

ראש השב"כ, רונן בר: "...אפשר להיות מאוד מאוד נדיבים ואפילו מפתים בנושאים הומניטריים... אני אומר את זה בצער, אבל **לא נראה לי שאנחנו נוכל בכל הקונסטלציה שהיא ידועה כאן ללכת לסיבוב יזום...**".

שר הבטחון, יואב גלנט: "... **נוצר הפוטנציאל לא להגיע להסלמה בחגים...** לקחו לנו איזה שלושה ארבעה ימים להבין מה סנואר רוצה, בשביל מה החלו המהומות הללו... עיקר הסיכון מול הפלסטינים בעת הזאת טמון בהחלטות או מעשים ישראלים לא מרוסנים... **כלומר מי שעלול לערער את המצב בצורה הגדולה ביותר זה שר משרי ממשלת ישראל...** יש לנו אינטרס עמוק להגיע לשקט ברצועת עזה. אין לנו מה להרוויח מרעש ברצועת עזה... מבחינת כיווני הפעולה שאני רואה אותם: רצועת עזה, הרגעה..."

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך הסטנוגרמה הרשמית של הערכת מצב בראשות ראש הממשלה מיום 01.10.2023)

6. למותר לציין כי בדיון זה, בניגוד לפרסומים שונים, לא היה אף גורם שהציע לסכל את צמרת חמאס בעזה. יתרה מכך, וכפי שהובא לעיל, ראש הממשלה הוא דווקא שהנחה בדיון זה להיערך לסיכול צמרת חמאס בעזה.

דו"ח מודיעין של שב"כ מיום 03.10.2023, ארבעה ימים לפני הפשיטה:

כותרת:

"החיכוך החריף ביותר בין ישראל לחמאס, מזה כשנתיים, מסתיים עם רווחים לחמאס, ללא שינוי בכללי המשחק בזירה"

בגוף המסמך:

"במבט קדימה – חידוש ההבנות בין ישראל לחמאס על בסיס העיקרון המוכר של "שקט ביטחוני תמורת הקלות" מגלם פוטנציאל לשימור היציבות ברצועה (ייתכן אף לאורך זמן), בוודאי בהינתן עמידה של ישראל ושאר השחקנים בהבטחה לייצר אופק כלכלי חיובי".

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך דו"ח שב"כ מיום 03.10.2023 - נספח כז')

סיכום ר' השב"כ בהערכת המצב השבועית מיום 04.10.2023, שלושה ימים לפני הפשיטה:

בגוף המסמך:

"ברצועה – השבת השקט במרחב הגדר במסגרת ההבנות עם חמאס, ללא תמורות ישראליות משמעותיות, הוא הישג שניתן למנפו לקידום הסדרה עמוקה יותר בזירה... וחתירה למתווה שיכלול דיבדנדים נדיבים לרצועה במישור האזרחי-תשתיתי...".

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום ר' השב"כ מיום 04.10.2023 - נספח כח')

7. יום ה-7 באוקטובר 2023

שאלות מבקר המדינה

- **אילו החלטות של הדרג המדיני – רה"מ ו/או קבינט – התקבלו ב- 7.10 ומתי בדיוק ?**
- **מה היו ההנחיות של הדרג המדיני (רה"מ ו/או קבינט) ב-7.10 לגבי אופן ניהול הלחימה ?**

מענה ראש הממשלה - להלן פירוט אירועי היום

1. 06:29 **שיחה עם המזכיר הצבאי -**

שיחת ווטסאפ בה עדכן המזכיר הצבאי את ראש הממשלה על פתיחת המתקפה.

2. 06:44 **שיחה עם המזכיר הצבאי -**

ראש הממשלה ביקש לדעת האם קיימת יכולת לסכל את צמרת חמאס; ביקש לעמוד על היקף ההפתעה והאם נדרש לגייס מילואים.

ראש הממשלה ביקש לברר האם קיימת היתכנות לחסל את צמרת חמאס.

ראש הממשלה תהה על כך שלא הופיע לנו שום דבר על כך במודיעין וחידד כי **החשיבות העליונה זה לברר מה היקף ההתקפה,** לברר האם המתקפה נועדה לחטיפות, **לבחון האם צריך לגייס מילואים והאם אפשר לחסל את ההנהגה מיד, 'מסנואר ודרומה'.**

הגעת ראש הממשלה לקריה בתל אביב סביב השעה 0800 בבוקר

3. 09:55 **הערכת מצב עם הרמטכ"ל, ר' המוסד, ר' השב"כ ורמל"ל -**

ראש הממשלה הנחה לסגור את קו הגבול הרמטית כדי למנוע המשך פלישה וכן חזרה של המחבלים עם חטופים לרצועה.

ראש הממשלה הורה לגייס מילואים באופן מלא (בתגובה לכוונת צה"ל לגייס כ-100,000), לנוכח החשש מהצטרפות הזירה הצפונית וכן המאמץ לייצוב הדרום, יהו"ש וערביי ישראל.

ראש הממשלה הנחה להוריד פקודת מלחמה, כיפות ברזל מלא והיערכות לצפון.

ראש הממשלה הורה להיערך לתגובה לא פרופורציונלית: חיסול ההנהגה, הורדת מגדלים, הרס נרחב של מעוזי הטרור.

ראש הממשלה הנחה לקדם היערכות לתמרון קרקעי.

ראש הממשלה הנחה לקדם מאמץ בינ"ל לצבירת לגיטימציה לתגובה.

4. 09:47 מתקבל במזכירות הצבאית לראש הממשלה מסמך השב"כ על הערכת המצב שסיים ר' השב"כ, לטענתו, בשעה 05:15, כשעה ורבע לפני הטבח.

להלן ציטוטים עיקריים מאותו סיכום:

"ר' השירות ציין כי ישנן מספר הנחות עבודה...

שגרה דרוכה – הנחה פחות סבירה...

תרגיל – אפשרות פחות סבירה...

יציאה למערכה רחבה - סבור כי הסיכוי לכך נמוך לאור היעדר אינדיקציה מודיעינית...

הפתעה נקודתית – לא ניתן לשלול...

חשש מפעילות התקפית שלנו...הנחה מובילה...

ר' השירות פירט את עקרונות הפעולה...

מוכנות לסיכול אירוע התקפי – מוכנות בינונית חשאית כדי לא לייצר מיס-קלקולציה...

מוכנות לתגובה – לעת עתה להימנע מפעילות רחבה שלנו כדי להימנע ממיס-קלקולציה

נוכח העובדה שזו לא הנחה מובילה...

דגשים נוספים:

איסוף בשבת הינו חריג, יש להקפיד שלא לייצר מיס-קלקולציה במהלכים לא זהירים...

במסמך לא מופיע כל אזכור להנחיה שניתנה לכאורה לעדכן את המזכיר הצבאי על אירועי הלילה.

עם זאת, במסמך שצירף רונן בר לתחקירי השב"כ על כשלון ה-7 באוקטובר נוסף סעיף זה באורח פלא.

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום הערכת מצב של ר' השב"כ מיום 07.10.2023. שני הנוסחים מצורפים כנספח כט')

5. **13:45 קבינט מדיני-ביטחוני -**

ראש הממשלה חידד את המטרה הראשונה כעת - השמדת הכוחות שחדרו לשטח ישראל.

ראש הממשלה הדגיש שלא מדובר בסבב או במבצע אלא במלחמה.

ראש הממשלה הורה להכין שורת תוכניות, כולל תפיסת שטחים ברצ"ע כדי שיהוו מנוף מול החטיפות; **גביית מחיר גבוה מאוד מחמאס בדמות חיסול ההנהגה, פגיעה בתשתיות, בניינים**, מוצבים, קני שיגור.

ראש הממשלה קבע כי יש לשמר מיקוד גם ביהו"ש ובחזבאללה.

6. **22:30 קבינט מדיני ביטחוני -**

סיכום ראש הממשלה – יש לעשות שינוי קוטבי ע"י שורה של פעולות במהירות:

א' – השמדת יכולות חמאס וגא"פ עד לכדי פגיעה אף ברצונם לפגוע בישראל למשך שנים קדימה. זאת יבוצע ע"י הקמת אזורי חיץ סטריליים, **היערכות לתמרון, אופציה לכיבוש צפון הרצועה.**

ב' – להכין תכנית ופריסת כוחות מהירה להגנה על הצפון, לרבות **אפשרות של פינוי מיידי של ישובים** (יתכן גם קרית שמונה ושלומי ולא רק ישובים סמוכי גדר).

ג' – להתכונן לאפשרות של פעולת מנע מול חזבאללה.

ד' – שימור היציבות ביהו"ש ובזירות הפנים.

ה' – שימור החוסן והאחדות הלאומית למערכה ארוכה.

ו' אישור למערכת הבטחון לגייס סד"כ מילואים נרחב (כ-300 אלף חיילים).

ז' – הגברת חלוקה ואף סבסוד של נשק לאנשים המורשים.

ח' – הסמכת ראש הממשלה ושר הבטחון לקבל החלטות לניהול המלחמה.

ט' – **הכרזת הקבינט על מלחמה.**

י' – עצירת אספקת הדלק, האנרגיה והסחורות לעזה.

8. סוגיית הכנסת הכספים לרצועת עזה

שאלת מבקר המדינה

- **תאר את תפיסתך בנושא הכנסת כספים לעזה.**

מענה ראש הממשלה

1. החל משנת 2018 ישראל אפשרה לקטר להכניס לרצועת עזה כ-25 מיליון דולר בחודש[7] (להלן "המענק הקטרי") במקום סכום דומה שהוכנס עד אז על ידי הרש"פ ונעצר ביוזמת אבו מאזן שביקש ליצור הסלמה מכוונת בעזה ועצר את משכורות הפקידים האזרחיים בעזה באפריל 2017.
2. הכספים הועברו לשלושה יעדים - דלק לתחנות הכח (10 מיליון דולר); סיוע לנזקקים (10 מיליון דולר) והשלמת הכנסה לפקידים אזרחיים (5-7 מיליון דולר, לאחר שהרש"פ קיצצה במשכורות באמצע 2018).
3. **יצוין כי מידי שנה הוכנסו לעזה כספים וטובין בסך כולל של כ-3 מיליארד דולר[8].**
4. **כספי המענק הקטרי לא הופנו ישירות לטרור וגופי הביטחון כולם הציגו את המענק כרכיב הכרחי במניעת הסלמה.**
5. כבר בינואר 2019, העריך ר' השב"כ כי אי הכנסת המענק עלול להביא להסלמה **וכלל ראשי מערכת הביטחון תמכו בהכנסת המענק**. להלן מסיכום דיון הקבינט מיום 23.01.2019:

ר' השב"כ העריך כי אם לא ייכנס הכסף הקטרי גוברת הסבירות להסלמה...

ר' המוסד תיאר את הרקע לציר הקטרי והפעילות בנושא, המנוהלת בתיאום עם ההנהגה הקטרית ומשרתת את יעדי מדיניות ישראל...

ר' המל"ל הציג את יעדי ישראל מול עזה ואת עיקרי המדיניות לטווח הזמן הקרוב. **המליץ להכניס את הכסף הקטרי.**

כל ראשי מערכת הביטחון תמכו בהכנסת "הפעימה הקטרית" לעזה...

---

[7] זאת, לבד משני מענקים חד פעמיים של מענק כספי לפקידים אזרחיים ברצועה מטעם קטר, באוקטובר 2014 ובאוגוסט 2016. ישראל נתנה את אישורה לשתי פעימות אלה לאחר שרשימת הפקידים שקיבלו את הכסף הועברו לבחינת שב"כ ונופו מהם פעילים צבאיים של חמאס.

[8] מתקציבי הרש"פ, האו"ם, מארגונים בינ"ל ומאיראן (כמימון חשאי לטרור).

(ציטוטים שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך סיכום דיון הקבינט מיום 23.01.2019 - נספח ו')

6. בין מרץ 2020 למאי 2021 חמאס הסיטה **כ-4 מיליון דולר בחודש** מתקציבה הכללי למימון הזרוע הצבאית. **סך הכספים שהוסטו על ידי חמאס מתקציבה הכללי לזרוע הצבאית הסתכם ב- 60 מיליון דולר. מדובר בכ-1% מסך הכספים שהוכנסו לעזה בשנתיים אלה** (שכן כאמור מידי שנה הוכנסו לעזה כ-3 מיליארד דולר).
7. חמאס מעולם לא חסכה במימון הזרוע הצבאית. יתרה מכך, בשנים שקדמו למענק הקטרי תקציב הזרוע הצבאית היה גדול יותר בממוצע מאשר בשנות המענק.
8. **גם לאחר שגורמי המודיעין הצביעו על הסטות הכספים, לא היה ולו גורם אחד במערכת שהמליץ על הפחתת הכספים המוכנסים לרצועה. ראש הממשלה, כמו גורמים אחרים, חתר להחלפת הערוץ הקטרי בערוץ חלופי להעברת משכורות הפקידים. עם זאת, גם הגורמים במערכת הביטחון שטענו כי יש להחליף את הערוץ הקטרי, המליצו לפעול להעברת אותם הסכומים דרך הרש"פ או בערוץ חלופי אחר, ולא המליצו לגרוע את הכספים באופן גורף.**
9. **במאי 2021, עם תחילת מבצע 'שומר החומות', החליט ראש הממשלה נתניהו לעצור את המענק**. עצירת המענק, בשילוב הנזק הכלכלי לעזה ממבצע 'שומר החומות' (שהוערך בכ-חצי מיליארד דולר), הביא את חמאס למצב כלכלי קשה.

(מידע שאישר ראש הממשלה לפרסם מתוך: סקירת מודיעין של אמ"ן מיום 05.08.2020 - נספח ל'; דו"ח מודיעין בהוצאת השב"כ מיום 21.02.2023 - נספח לא'; מסמך המוסד מיום 13.09.2021 - נספח לב'; ודוח מודיעין בהוצאת השב"כ מיום 05.07.2021. - נספח לג')

10. חודש לאחר מכן התחלפה הממשלה.

11. ביוני 2021, תחת ממשלת בנט, קיבל הדרג המדיני עדכון לפיו הרש"פ חזרה להעביר לרצועת עזה את משכורות הפקידים אותן קיצצה. למרות זאת, החליט ראש הממשלה דאז בנט לנקוט בצעדים לשיפור המצב הכלכלי ברצועה ובכלל זאת להחזיר את המענק הקטרי (על אף שהסיבה המקורית לקיומו של המענק התבטלה) **ולאפשר לכ-15,000 פועלים עזתים להיכנס ולעבוד בישראל.**

12.להלן מהודעה פומבית שפרסם ראש הממשלה לשעבר בנט ברשת ה-X ביום 27.06.2022:

"לראשונה מזה שנים אפשרתי להכניס פועלים עזתים לישראל – בתנאי שיש שקט.

משך שנים ראה"מ הקודם חשש לעשות זאת... שיניתי זאת...

היו מספר שבועות של שקט אז הכנסנו 2,000 פועלים.

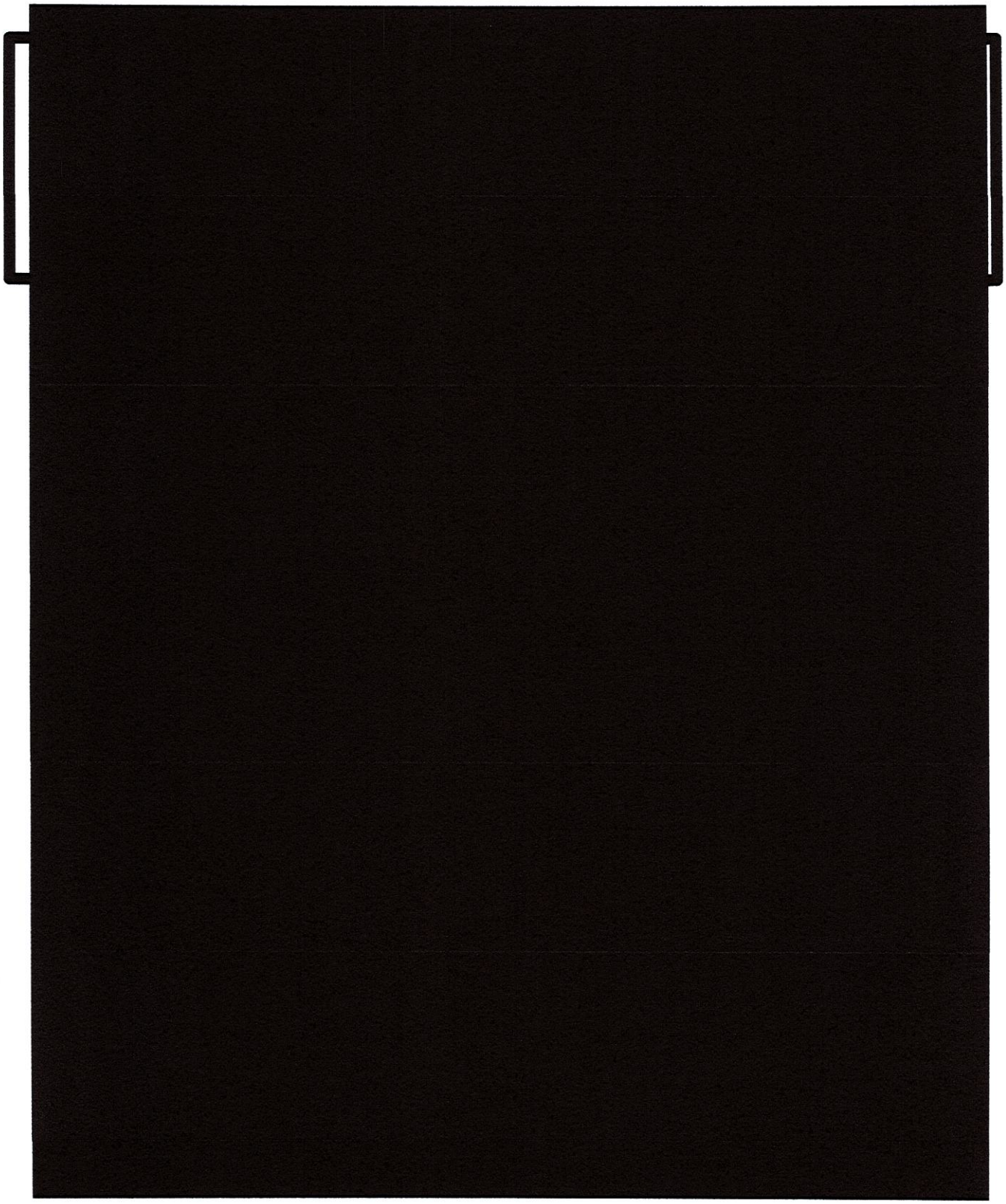
השקט מעזה המשיך אז הגדלנו את המכסה ל-5,000.

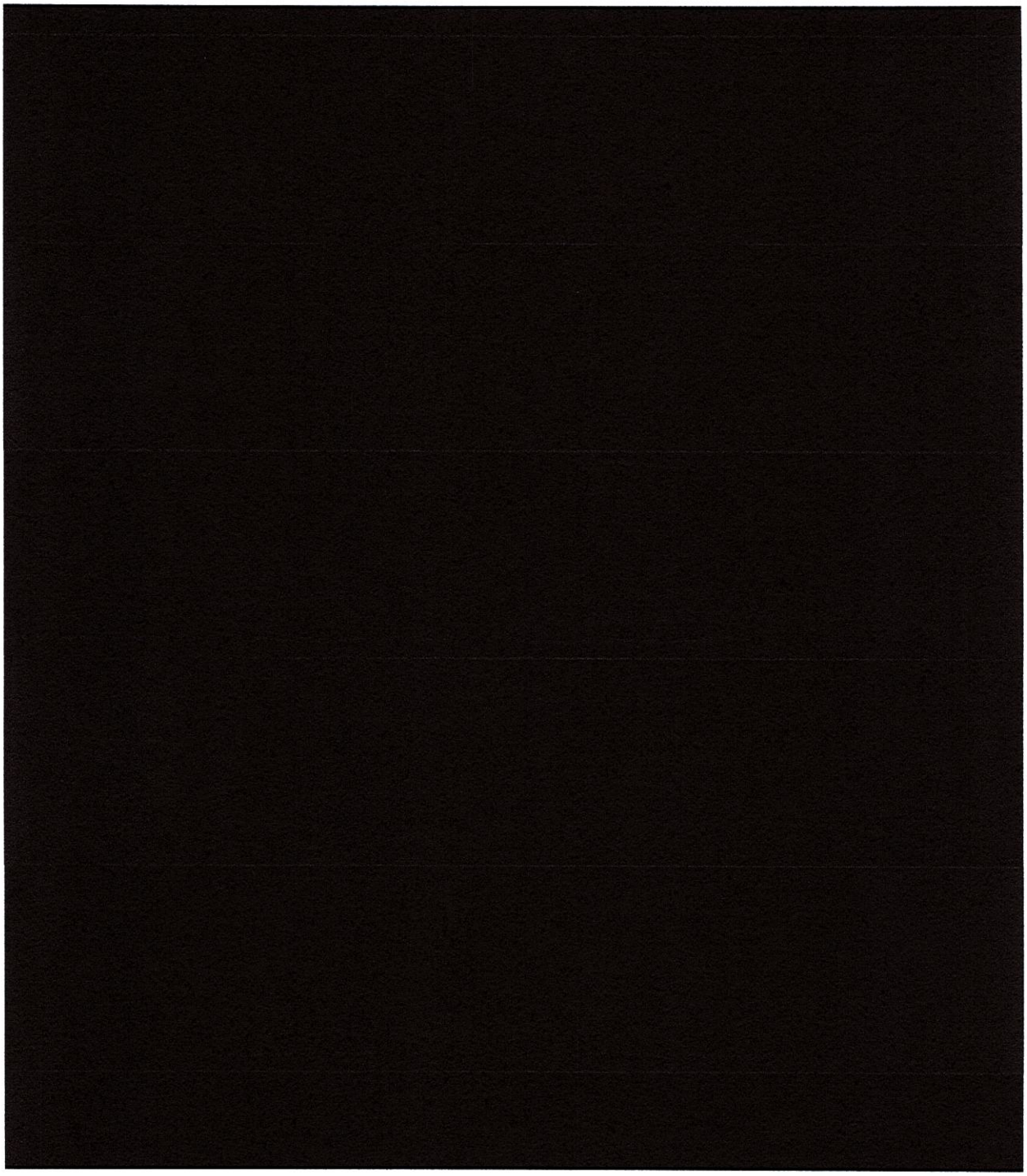
ההתלהבות בקרב תושבי עזה היתה עצומה...

כשהשקט נמשך, הגדלנו עד ל-14,000 כיום.

כרגע מאות אלפי עזתים מתקיימים על המשכורות של אותם הפועלים, לכן אין לחמאס אינטרס לפגוע בהם".

9. סטטוס הנגישות המודיעינית ברצועת עזה

10. סיכום

שאלת המבקר

- **בראייתך מהן סיבות השורש לכישלון האסטרטגי בשבעה באוקטובר ?**

מענה ראש הממשלה

1. **נסיגת ישראל מלבנון בשנת 2000 והנסיגה החד צדדית מעזה בשנת 2005 שינו לרעה את מצבה הביטחוני של ישראל** - הביאו לנוכחות קרובה של האויב לערי וליישובי הספר והעבירו מסר לאויב שהטרור משיג את יעדיו.
2. ראש הממשלה נתניהו התנגד לתוכנית ה'התנתקות' ואף התפטר מהממשלה כשהוחלט סופית על עקירת היישובים.
3. במכתב התפטרותו מהממשלה ב-7 באוגוסט 2005 כתב כך:

"אני לא מוכן להיות שותף למהלך שמתעלם מהמציאות וממשיך בעיוורון כלפי הפיכת רצועת עזה לבסיס לטרור אסלאמי המאיים על ישראל"

4. בנאומו בכנסת ב-10 באוגוסט 2015 אמר כך:

*"אני קורא לכל אלה שמבינים את הסכנה: אספו את הכח ועשו את הדבר הנכון... אולי עדיין ניתן לעצור... **אל תיתנו לפלסטינים אקדחים, רקטות, נמלי ים ובסיס גדול לטרור**"*

5. מדיניות הנסיגות, ובעיקר ההתנתקות, חייבו את ישראל לבצע **מהלכים צבאיים תמידיים לשימור התרעה ולצמצום התעצמות** (מב"מ) ויצרו תלות מובהקת ביתרון מודיעיני וביציבה הגנתית משמעותית. כל עוד צה"ל שימר את נוכחותו בתוך רצועת עזה, מתקפה כפי שביצעה חמאס ב-7 באוקטובר לא הייתה יכולה לצאת אל הפועל.

6. **לב הכשל ב-7 באוקטובר נובע מאיבוד היתרון המודיעיני וההגנתי מול חמאס. איבוד יתרון זה השפיע מהותית על האופן בו מערכת הביטחון הציגה בפני הדרג המדיני את יכולות חמאס וכוונותיו ועל האופן בו ניהלה את ההגנה.**

7. גופי המודיעין והביטחון קבעו נחרצות כי מדיניות ההרתעה וההחלשה אפקטיבית וכי **חמאס מצוי תחת הרתעה עמוקה**, ולפיכך המליצו להמשיך ולדגול בה.

8. בה בעת, **גופי המודיעין והביטחון לא העבירו לראש הממשלה מידעים שהיו עשויים להצביע על מציאות שונה מזו שהוצגה.** זאת, על אף שהסתבר בדיעבד כי נקלטו מידע ואינדיקציות שהצביעו על אימונים ובנין כוח שחמאס מבצעת לקראת פשיטה רחבה לישראל.

9. יתר על כן, **הוצג בפני ראש הממשלה מידע כי לחמאס יכולות לפשיטה מצומצמת בלבד ובאמצעות מנהרות**, שתכלול לכל היותר פיגוע בודד או שניים בסמוך לגדר.

10. **האופן בו תפסה מערכת הביטחון את המצב מול חמאס הוא שהוביל בסופו של דבר, בזמן אמת, וגם תחת סימנים חריגים, לכך שבהערכת מצב בראשות ר' השב"כ ניתנת הנחייה להימנע מפעילות רחבה בכל הנוגע למוכנות לתגובה, בשל חשש ממיס-קלקולציה.**